

2017

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

FACTS & FIGURES

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

FACTS & FIGURES

13^Η ΕΚΔΟΣΗ

Η παρούσα έκθεση εκπονήθηκε από το ΙΟΒΕ για λογαριασμό του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων (ΣΕΒΤ).

Οι ερευνητές του ΙΟΒΕ που συμμετείχαν στην έκθεση είναι η Φωτεινή Θωμαΐδου και ο Θάνος Αθανασιάδης.

Copyright © 2018 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

ISBN 978-960-7536-80-8

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 7

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ 9

    1.1 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ 9

    1.2 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑ ΥΠΟΚΛΑΔΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ 13

    1.3 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 16

ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 21

ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ 25

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ 29

ΕΝΟΤΗΤΑ 5. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ..... 35

ΕΝΟΤΗΤΑ 6. ΒΑΣΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ 43

ΠΗΓΕΣ..... 49

ΕΙΚΟΝΕΣ (ΠΙΝΑΚΕΣ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ)

ΕΙΚΟΝΑ 1. ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ*
..... 10

**ΕΙΚΟΝΑ 2. ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΠΡΩΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ
ΕΛΛΑΔΑ-ΕΕ28** 12

**ΕΙΚΟΝΑ 3. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2016/2015 ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ** 12

**ΕΙΚΟΝΑ 4. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2016/2015 ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ-28**..... 12

**ΕΙΚΟΝΑ 5. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ*** 14

ΕΙΚΟΝΑ 6. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (κατά κεφαλήν €)... 14

**ΕΙΚΟΝΑ 7. ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ. 2015/ 2014**..... 15

**ΕΙΚΟΝΑ 8. ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΟΓΚΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ. 2017/2016** 16

**ΕΙΚΟΝΑ 9. ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*** 17

**ΕΙΚΟΝΑ 10. ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ
ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*** 18

ΕΙΚΟΝΑ 11. μηνιαία ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ 21

ΕΙΚΟΝΑ 12. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ. 2010-2016 ... 22

ΕΙΚΟΝΑ 13. μηνιαία ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΣΤΑ ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ*	23
ΕΙΚΟΝΑ 14. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ. 2010-2016	23
ΕΙΚΟΝΑ 15. ΠΛΗΘΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ	25
ΕΙΚΟΝΑ 16. ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	26
ΕΙΚΟΝΑ 17. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ	27
ΕΙΚΟΝΑ 18. ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (2015=100)	29
ΕΙΚΟΝΑ 19. ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΣΤΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ..	30
ΕΙΚΟΝΑ 20. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	31
ΕΙΚΟΝΑ 21. ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	31
ΕΙΚΟΝΑ 22. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ. 2017	33
ΕΙΚΟΝΑ 23. ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	33
ΕΙΚΟΝΑ 24. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (εκατ. €)	35
ΕΙΚΟΝΑ 25. ΡΟΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	36
ΕΙΚΟΝΑ 26. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	37
ΕΙΚΟΝΑ 27. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ.€)	38
ΕΙΚΟΝΑ 28. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΕΚΑΤ. €)	39
ΕΙΚΟΝΑ 29. ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	39
ΕΙΚΟΝΑ 30. ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (% επί του συνόλου)	41
ΕΙΚΟΝΑ 31. ΒΑΣΙΚΑ ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (εκατ. €)	44
ΕΙΚΟΝΑ 32. ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €)	44
ΕΙΚΟΝΑ 33. ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €)	45
ΕΙΚΟΝΑ 34. ΚΕΡΔΟΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΖΗΜΙΟΓΟΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ	46
ΕΙΚΟΝΑ 35. ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ (εκατ. €)	46
ΕΙΚΟΝΑ 36. ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΣΤΟΥ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €)	47

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ρόλος της εγχώριας βιομηχανίας Τροφίμων είναι θεμελιώδης για την ελληνική μεταποιητική βιομηχανία και ευρύτερα για την ελληνική οικονομία. Η ελληνική βιομηχανία Τροφίμων συνιστά σταθερά έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς του δευτερογενή τομέα της εγχώριας οικονομίας και μία από τις κινητήριες δυνάμεις της ελληνικής μεταποίησης, με τις εξελίξεις γύρω από αυτή να επηρεάζουν σημαντικά και το σύνολο της ελληνικής παραγωγής. Η ελληνική βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών αποτελεί έναν δυναμικό, ανταγωνιστικό και εξωστρεφή τομέας, με σημαντικές επενδύσεις και επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα, τα Βαλκάνια και σε όλη την Ευρώπη. Η βιομηχανία τροφίμων διατηρεί όλα αυτά τα χρόνια, ακόμη και στην παρατεταμένη περίοδο ύφεσης για την ελληνική οικονομία, το θεμελιώδη ρόλο της, έχοντας αποδείξει ότι διαθέτει τις προϋποθέσεις για να παραμείνει βασικός μοχλός ανάπτυξης.

Τα καίρια θέματα γύρω από το ρόλο της εγχώριας βιομηχανίας τροφίμων και ποτών κινούνται στην κατεύθυνση της εξωστρέφειας, της ελληνικής ποιότητας του προϊόντος, του ελληνικού brand name και της οργανωμένης προώθησης των ελληνικών τροφίμων. Ο αποτελεσματικότερος συντονισμός και η στενότερη συνεργασία των εκπροσώπων του κλάδου μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της προσπάθειας προβολής των ελληνικών προϊόντων, στη διασφάλιση επιλογής της σωστής στρατηγικής και στη σταθερότητα υλοποίησης του μακροχρόνιου σχεδιασμού της. Η δημιουργία προστιθέμενης αξίας και η ενίσχυση της εξωστρέφειας του κλάδου εναπόκεινται σε μεγάλο βαθμό και στην προβολή του ελληνικού προϊόντος, μέσα από τα κατάλληλα σχεδιασμένα κανάλια διανομής, στην ποιότητα και διαφοροποίηση και στην ενίσχυση του προτύπου της ελληνικής / μεσογειακής κουζίνας. Η σύνδεση της μεταποίησης τροφίμων με τον πρωτογενή τομέα της αγροτικής παραγωγής, αλλά και με τον τριτογενή τομέα υπηρεσιών, όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία και εν γένει τον τουρισμό, σε συνδυασμό με τις συνέργειες που αναπτύσσονται στο χώρο των τροφίμων, αποτελούν βασικό μέσο για την ανάδειξη των ελληνικών προϊόντων, προσθέτοντας σε αυτά αξία και εξαγωγική δυναμική.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων τροφίμων επαφίεται και στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, των προσόντων που ενσωματώνει, των γνώσεων, της εμπειρίας, των δεξιοτήτων, του αντικείμενου και του βαθμού εξειδίκευσης. Η δυναμική του ανθρώπινου κεφαλαίου και η εξειδίκευση της απασχόλησης περιλαμβάνει μία ευρύτατη γκάμα ειδικοτήτων και αντικειμένων στον τομέα της μεταποίησης και όχι μόνο. Οι νέες τεχνολογίες, η καινοτομική δραστηριότητα, τα προϊόντα έρευνας και ανάπτυξης οδηγούν καθοριστικά τις εξελίξεις σε όλα τα στάδια παραγωγής και διάθεσης στο χώρο των τροφίμων, ενώ η ταχύτατη

μεταβολή τους καθιστά αναγκαία την ταχεία προσαρμογή, την εγρήγορση και ευελιξία του ανθρώπινου δυναμικού, ώστε να είναι ικανό να ανταποκριθεί άμεσα, έγκαιρα και αποτελεσματικά στις μεταβολές αυτές και τις νέες απαιτήσεις στο πλαίσιο του διεθνούς ανταγωνισμού.

Η παρούσα συνοπτική έκθεση στοιχείων και αριθμών της Βιομηχανίας τροφίμων και ποτών εντάσσεται στο πλαίσιο των ετήσιων περιοδικών εκθέσεων που εκπονεί το ΙΟΒΕ. Η έκθεση αυτή είναι η 13^η κατά σειρά και εκδίδεται σε συνεργασία με το **Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων (ΣΕΒΤ)**, συνεισφέροντας στη συστηματική παρακολούθηση της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών. Στην έκθεση παρουσιάζονται τα διαρθρωτικά μεγέθη, οι εξελίξεις και οι τάσεις της ελληνικής, αλλά και της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τροφίμων και ποτών, τόσο στο σύνολό της, όσο και στους επιμέρους υποκλάδους της. Η δομή της έκθεσης είναι η ακόλουθη:

Στην **πρώτη ενότητα** καταγράφονται τα κύρια διαρθρωτικά στοιχεία της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών, στο σύνολο της βιομηχανίας, αλλά και στους επιμέρους υποκλάδους, ενώ παρουσιάζονται και οι πιο πρόσφατες μεταβολές σε βασικούς βραχυχρόνιους δείκτες της.

Στην **δεύτερη ενότητα** παρουσιάζονται τα πιο πρόσφατα στοιχεία για την *τελική κατανάλωση των νοικοκυριών*, με βάση τους Εθνικούς Λογαριασμούς.

Στην **τρίτη ενότητα** αναλύονται οι κυριότερες και πιο πρόσφατες τάσεις σε σχέση με τα *στοιχεία της απασχόλησης* του κλάδου, αλλά και των υποκλάδων τροφίμων και ποτών.

Στην **τέταρτη ενότητα** καταγράφονται τα *βασικά στοιχεία των τιμών του κλάδου*, αλλά και των υποκλάδων τροφίμων και ποτών, όπως αποτυπώνονται στο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή και στους Δείκτες τιμών παραγωγού.

Στην **πέμπτη ενότητα** παρουσιάζονται οι επικρατούσες τάσεις στο *εξωτερικό εμπόριο των τροφίμων και ποτών*, τόσο συνολικά, όσο και ανά υποκλάδο και παρουσιάζονται οι πιο πρόσφατες εμπορικές ροές, ανά χώρα προέλευσης των εισαγωγών και προορισμού των εξαγωγών.

Τέλος, στην **έκτη ενότητα** καταγράφονται οι πρόσφατες τάσεις στα *βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη του κλάδου*, από τους πιο πρόσφατους ισολογισμούς των ΑΕ και ΕΠΕ του κλάδου, βάσει των χρηματοοικονομικών στοιχείων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

1.1 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Στην παρούσα ενότητα καταγράφεται η συμβολή της βιομηχανίας Τροφίμων¹ σε κύρια διαρθρωτικά μεγέθη και συγκεκριμένα στον **αριθμό των επιχειρήσεων**, τον **κύκλο εργασιών**, την **αξία παραγωγής**, την **ακαθάριστη προστιθέμενη αξία** και τον **αριθμό των εργαζομένων**. Τα στοιχεία έχουν ληφθεί από την Eurostat² και αφορούν τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία της σχετικής βιομηχανικής έρευνας.

Η εγχώρια Βιομηχανία τροφίμων καλύπτει το 1/4 (26,4%) του συνόλου των επιχειρήσεων της ελληνικής μεταποίησης, γεγονός που την κατατάσσει πρώτη ανάμεσα στους κλάδους της μεταποίησης, με τα Μεταλλικά προϊόντα (14,3%) και τα Είδη ένδυσης (7,2%) να ακολουθούν (ΕΙΚΟΝΑ 1). Ταυτόχρονα, συνιστά και το μεγαλύτερο εργοδότη της εγχώριας μεταποίησης, αφού σε αυτήν απασχολείται επίσης το 1/3 του συνόλου των απασχολούμενων, έναντι ενός 6,1% στα Μεταλλικά προϊόντα και 5,9% στα Είδη ένδυσης. Η παρουσία του τομέα είναι επίσης θεμελιώδους σημασίας υπό καθαρά οικονομικούς όρους, αφού βρίσκεται ανάμεσα στους πρώτους κλάδους της μεταποίησης, με την αξία παραγωγής να αγγίζει το 24,3%, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία να αγγίζει το 24,6%, ενώ καταλαμβάνει την πρώτη θέση και σε όρους κύκλου εργασιών (σχεδόν 25,2%, με δεύτερο τον Οπτάνθρακα και προϊόντα διύλισης με 24,8%).

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται και η συγκριτική ανάλυση με την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και οι αντίστοιχες ταξινομήσεις των 5 πρώτων κλάδων μεταποίησης τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην ΕΕ-28. Από την ανάλυση των στοιχείων, είναι προφανής η ζωτική σημασία του τομέα της μεταποίησης των τροφίμων και η συμβολή της στην ευρωπαϊκή οικονομία. Η βιομηχανία Τροφίμων αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους τομείς της μεταποιητικής βιομηχανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ αναδεικνύεται σταθερά ανάμεσα στους πρώτους κλάδους σε σχέση με τους άλλους σημαντικούς τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία, τα χημικά, τα βιομηχανικά μηχανήματα και τα μεταλλικά προϊόντα.

¹ Στη συγκεκριμένη ενότητα εξετάζεται ξεχωριστά ο κλάδος των τροφίμων και των ποτών, καθώς η κατάταξη που πραγματοποιείται γίνεται με βάση τους διψήφιους κωδικούς κατά ΣΤΑΚΟΔ 2008. Ωστόσο, πραγματοποιούνται διακριτές αναφορές και στον κλάδο των ποτών.

² Structural Business Statistics

ΕΙΚΟΝΑ 1. ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ*

Αριθμός επιχειρήσεων			
Ελλάδα		ΕΕ-28	
Μεταποίηση (59.475 επιχ.)	100,0%	Μεταποίηση (2.119.159 επιχ.)	100,0%
Τρόφιμα	26,4%	Μεταλλικά προϊόντα	18,3%
Μεταλλικά προϊόντα	14,3%	Τρόφιμα	12,5%
Είδη ένδυσης	7,2%	Επισκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού	9,4%
Επισκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού	7,1%	Προϊόντα ξύλου	8,1%
Έπιπλα	6,5%	Άλλοι τομείς μεταποίησης	7,1%
Κύκλος εργασιών			
Ελλάδα		ΕΕ-28	
Μεταποίηση (€52.227 εκατ.)	100,0%	Μεταποίηση (€7.200.000 εκατ.)	100,0%
Τρόφιμα	25,2%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	14,5%
Οπτάνθρακας και προϊόντα διύλισης	24,8%	Τρόφιμα	13,2%
Βασικά μέταλλα	7,2%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	9,2%
Μεταλλικά προϊόντα	5,8%	Χημικά προϊόντα	6,9%
Χημικά προϊόντα	4,5%	Μεταλλικά προϊόντα	6,7%
Αξία παραγωγής			
Ελλάδα		ΕΕ-28	
Μεταποίηση (€45.644 εκατ.)	100,0%	Μεταποίηση (€6.590.000 εκατ.)	100,0%
Τρόφιμα	24,3%	Τρόφιμα	13,1%
Οπτάνθρακας και προϊόντα διύλισης	23,6%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	13,1%
Βασικά μέταλλα	8,2%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	9,4%
Μεταλλικά προϊόντα	6,3%	Χημικά προϊόντα	7,6%
Χημικά προϊόντα	4,8%	Μεταλλικά προϊόντα	7,1%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία			
Ελλάδα		ΕΕ-28	
Μεταποίηση (€10.911 εκατ.)	100,0%	Μεταποίηση (€1.900.000 εκατ.)	100,0%
Τρόφιμα	24,6%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	10,6%
Οπτάνθρακας και προϊόντα διύλισης	15,4%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	10,5%
Βασικά μέταλλα	7,0%	Τρόφιμα	9,9%
Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά	5,5%	Μεταλλικά προϊόντα	9,1%
Χημικά προϊόντα	5,2%	Χημικά προϊόντα	6,0%
Αριθμός εργαζομένων			
Ελλάδα		ΕΕ-28	
Μεταποίηση (347.678 εργαζόμενοι)	100,0%	Μεταποίηση (30.337.990 εργαζόμενοι)	100,0%
Τρόφιμα	33,6%	Τρόφιμα	13,6%
Μεταλλικά προϊόντα	6,1%	Μεταλλικά προϊόντα	12,2%
Είδη ένδυσης	5,9%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	9,7%
Φαρμακευτικά προϊόντα	4,8%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	8,3%
Εκτυπώσεις	4,3%	Κατασκευή από ελαστικό και πλαστικές ύλες	5,6%

*Τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα διαρθρωτικά στοιχεία της έρευνας *Structural Business Statistics* αφορούν το 2016, με εξαίρεση την Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία που αφορά το 2015. Τα Χημικά προϊόντα αφορούν το 2014. Στον αριθμό εργαζομένων τα στοιχεία για την Ελλάδα (2016) προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑ.Τ., καθώς τα διαρθρωτικά στοιχεία της Eurostat υποεκτιμούν την απασχόληση του κλάδου. Ωστόσο, για τον αριθμό των εργαζομένων σε επίπεδο ΕΕ, τα στοιχεία έχουν ληφθεί από την Eurostat.

Πηγή: Eurostat, *Structural Business Statistics*; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

Σε όρους αξίας παραγωγής, και αριθμού εργαζομένων, τα Τρόφιμα κατατάσσονται πρώτα στους ευρωπαϊκούς κλάδους της μεταποίησης και δεύτερα σε όρους αριθμού επιχειρήσεων, και κύκλου εργασιών, συγκεντρώνοντας αντίστοιχα το 12,5% και το 13,2% του συνόλου της μεταποίησης. Συγκεκριμένα, ο συνολικός κύκλος εργασιών της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τροφίμων καλύπτει πάνω από το 13% της ευρωπαϊκής μεταποίησης, καταλαμβάνοντας τη δεύτερη θέση μετά την Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων (14,5%), ενώ η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του τομέα καλύπτει περίπου το 9,9%, με την Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (10,6%) και την Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων (10,5%) να προηγούνται. Η βιομηχανία Τροφίμων παραμένει ο μεγαλύτερος εργοδότης στον τομέα της μεταποίησης, καθώς απασχολεί πάνω από τέσσερα εκατομμύρια εργαζόμενους, δηλαδή περίπου το 13,6% του συνόλου των εργαζομένων στην ευρωπαϊκή βιομηχανία (ακολουθούμενη από τα Μεταλλικά προϊόντα με 12,2%).

Σε σύγκριση με την ΕΕ-28 κατά μέσο όρο, ο τομέας των τροφίμων στην Ελλάδα έχει μεγαλύτερη συμβολή στον τομέα της μεταποίησης, όσον αφορά τον αριθμό των επιχειρήσεων, τον κύκλο εργασιών, την αξία παραγωγής, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και τον αριθμό των απασχολούμενων, παρά το γεγονός ότι είναι ο πρώτος τομέας και στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες, εκτός από τον αριθμό των επιχειρήσεων, τον κύκλο εργασιών, και την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία. Το μεγαλύτερο μερίδιο του ελληνικού κλάδου τροφίμων στην μεταποίηση αντανακλά αφενός την εγχώρια δυναμική του, αφετέρου όμως και την μικρότερη ανάπτυξη άλλων κλάδων του εγχώριου τομέα της μεταποίησης.

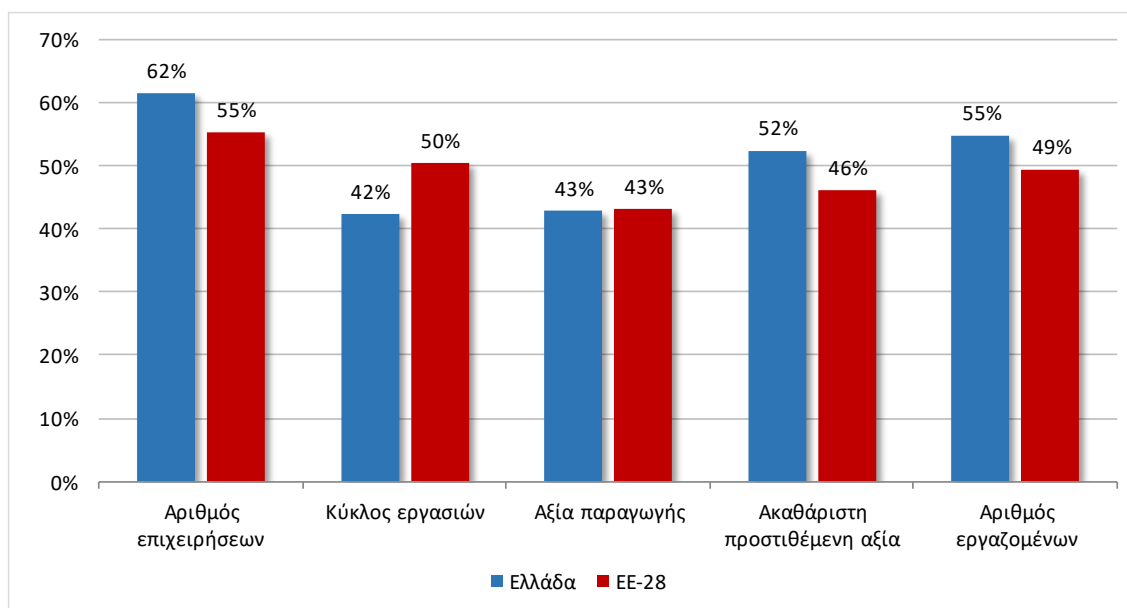
Στην Ελλάδα, οι πέντε πρώτοι κλάδοι της μεταποίησης (ΕΙΚΟΝΑ 2) καλύπτουν το 62% του συνόλου της μεταποίησης σε όρους αριθμού επιχειρήσεων (55% στην ΕΕ), το 42% σε όρους κύκλου εργασιών (50% στην ΕΕ), το 43% της αξίας παραγωγής (43% στην ΕΕ), το 52% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (46% στην ΕΕ) και το 55% του συνόλου των εργαζομένων (49% στην ΕΕ).

Τα ποσοστά μεταβολής στα βασικά διαρθρωτικά μεγέθη της εγχώριας βιομηχανίας τροφίμων το 2016 σε σχέση με το 2015 (ΕΙΚΟΝΑ 3), υποδηλώνουν σχεδόν αμετάβλητο αριθμό των επιχειρήσεων του κλάδου (0,0%), ενώ στο σύνολο της μεταποίησης, σημειώθηκε μείωση (3,9%). Αρνητική μεταβολή του αριθμού των επιχειρήσεων καταγράφεται και στον κλάδο των Ποτών (-0,9%). Η ίδια εικόνα εντοπίζεται και στον κύκλο εργασιών των δύο κλάδων της οικονομίας, με τη μείωση να είναι υψηλότερη στη μεταποίηση (-2,4%), αλλά και στα Τρόφιμα συνολικά (-0,2%), ενώ αύξηση του κύκλου εργασιών σημειώνεται στα Ποτά (+6%). Αρνητικές τάσεις σημειώνονται επίσης και στην αξία παραγωγής στη μεταποίηση και στα Ποτά (κατά -1,4% και -0,2% αντίστοιχα), όταν η αξία παραγωγής συνολικά στα Τρόφιμα καταγράφει άνοδο (+2,1%). Όσον αφορά σε όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, άνοδος σημειώνεται στα Τρόφιμα και στα Ποτά (2,2% και 8,7%, αντίστοιχα), όταν και στο σύνολο του μεταποιητικού κλάδου παρατηρείται άνοδος της τάξης

του 9,6%. Μεγαλύτερος είναι κατά 5,4% και ο αριθμός των εργαζομένων στα Τρόφιμα το 2016 σε σχέση με το 2015 (3,9% για τη μεταποίηση), ενώ αύξηση καταγράφεται και στον κλάδο των Ποτών (+1,7%).

Οι σχετικές μεταβολές στην ΕΕ-28 είναι ηπιότερες στα Τρόφιμα, με εξαίρεση την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, ενώ στα Ποτά είναι όλες θετικές, όπως και στο σύνολο της Μεταποίησης, όπου και σημειώνεται άνοδος σε όλα τα βασικά διαρθρωτικά μεγέθη, εκτός του κύκλου εργασιών και του αριθμού των επιχειρήσεων (ΕΙΚΟΝΑ 4).

ΕΙΚΟΝΑ 2. ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΠΡΩΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ-ΕΕ28

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

ΕΙΚΟΝΑ 3. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2016/2015 ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ

Μέγεθος	Μεταποίηση	Τρόφιμα	Ποτά
Αριθμός επιχειρήσεων	↓ -3,9%	→ 0,0%	↓ -0,9%
Κύκλος εργασιών	↓ -2,4%	↓ -0,2%	↑ 6,0%
Αξία παραγωγής	↓ -1,4%	↑ 2,1%	↓ -0,2%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	↑ 9,6%	↑ 2,2%	↑ 8,7%
Αριθμός εργαζομένων	↑ 3,9%	↑ 5,4%	↑ 1,7%

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

ΕΙΚΟΝΑ 4. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2016/2015 ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ-28

Μέγεθος	Μεταποίηση	Τρόφιμα	Ποτά
Αριθμός επιχειρήσεων	↑ 0,4%	↓ -0,4%	↑ 10,7%
Κύκλος εργασιών	↑ 1,3%	↓ -0,7%	↑ 0,8%
Αξία παραγωγής	↑ 1,2%	↓ -1,6%	↑ 2,0%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	↓ -4,7%	↑ 4,4%	↑ 8,2%
Αριθμός εργαζομένων	↑ 1,5%	↑ 1,5%	-

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

1.2 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑ ΥΠΟΚΛΑΔΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

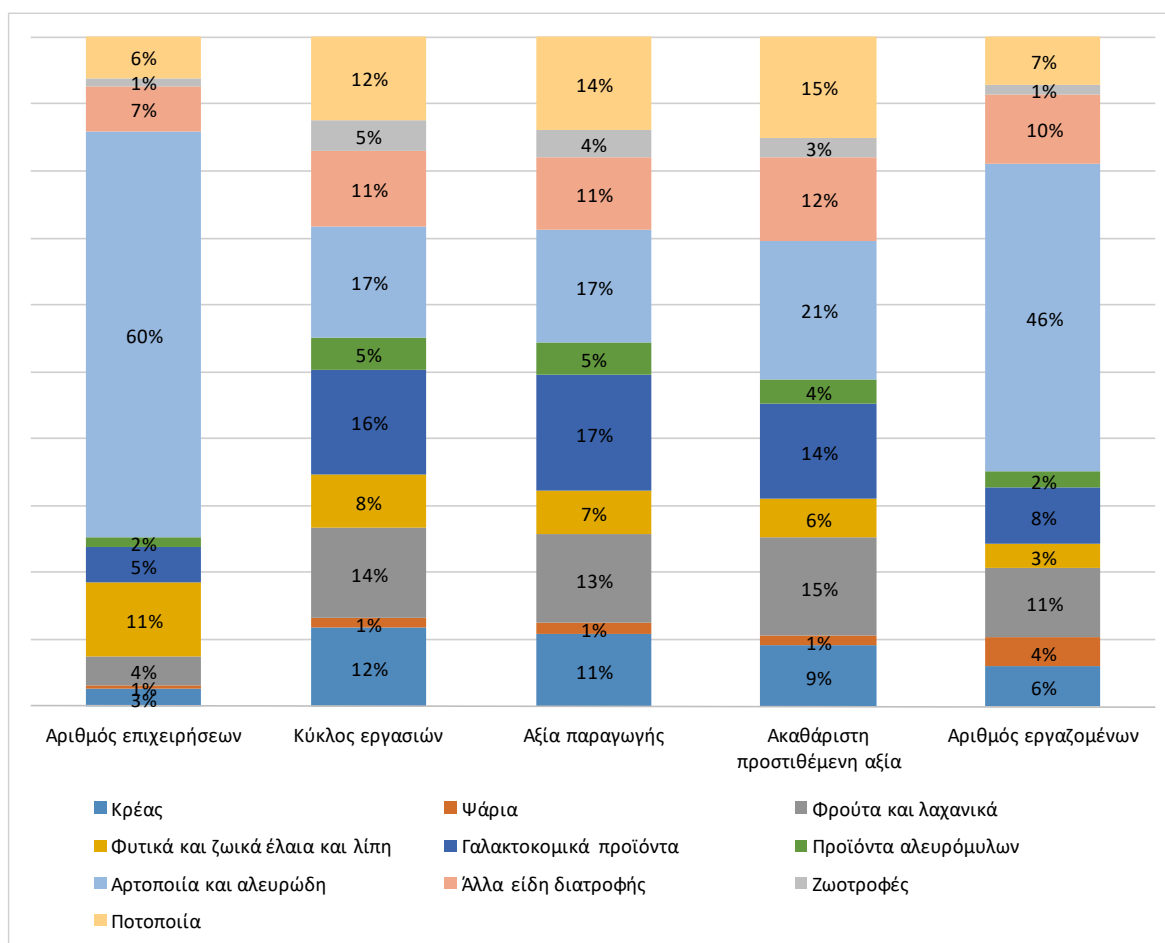
Στην Ελλάδα, ως προς την κατανομή των υποκλάδων των Τροφίμων και Ποτών³ με βάση τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά που εξετάζονται (ΕΙΚΟΝΑ 5), προκύπτουν τα εξής:

- Στην **ακαθάριστη προστιθέμενη αξία** ξεχωρίζει η Αρτοποιία και τα αλευρώδη με το μεγαλύτερο ποσοστό της σχετικής κατανομής (21%), τα Φρούτα και λαχανικά και τα Ποτά (από 15%), ενώ την τρίτη θέση καταλαμβάνουν τα Γαλακτοκομικά (14%).
- Σχετικά με την **αξία παραγωγής**, το σημαντικότερο μερίδιο της σχετικής κατανομής κατέχουν η Αρτοποιία και τα αλευρώδη και τα Γαλακτοκομικά (από 17%), ενώ ακολουθούν τα Ποτά (14%) και τα Φρούτα και λαχανικά (13%).
- Στον **αριθμό των επιχειρήσεων** του κλάδου, το μεγαλύτερο μερίδιο έχει η Αρτοποιία και τα αλευρώδη (60%), ενώ ακολουθούν τα Έλαια και λίπη (11%), τα Άλλα είδη διατροφής (7%) και τα Γαλακτοκομικά προϊόντα (5%).
- Όσον αφορά τον **κύκλο εργασιών**, το υψηλότερο μερίδιο κατέχουν η Αρτοποιία και αλευρώδη (17%) και τα Γαλακτοκομικά προϊόντα (16%), με τα Φρούτα και λαχανικά να ακολουθούν (14%).
- Ως προς τον **αριθμό των εργαζομένων**, η Αρτοποιία και τα αλευρώδη (46%) έρχονται πρώτα στη σχετική κατάταξη, δεύτερα τα Φρούτα και λαχανικά (11%) και ακολουθούν τα Άλλα είδη διατροφής (10%).
- Τέλος, σε σχέση με **παραγωγικότητα εργασίας**⁴, οι Ζωοτροφές καταγράφουν την υψηλότερη επίδοση (53,3 ευρώ ανά εργαζόμενο), ενώ ακολουθούν τα Ποτά (52,6 ευρώ ανά εργαζόμενο), τα Γαλακτοκομικά προϊόντα (43,9 ευρώ ανά εργαζόμενο) καθώς και τα Προϊόντα αλευρόμυλων (36,1 ευρώ ανά εργαζόμενο) (100%
- ΕΙΚΟΝΑ 6).

³ Στην κατανομή συμπεριλαμβάνονται και τα Ποτά, μαζί με τους υποκλάδους των Τροφίμων. Για τους υποκλάδους των τροφίμων υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία μέχρι και το 2015. Επομένως τα στοιχεία ανά υποκλάδο αφορούν το 2015, με εξαίρεση την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, η οποία φθάνει μέχρι το 2014.

⁴ ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο

ΕΙΚΟΝΑ 5. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ*

* Όπως επισημαίνεται και στην υποσημείωση 4, τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα διαρθρωτικά στοιχεία για τους υποκλάδους των τροφίμων της έρευνας Structural Business Statistics της Eurostat αφορούν το 2015.

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE τρόφιμα και ποτά = 100%

ΕΙΚΟΝΑ 6. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (κατά κεφαλήν €)

Κλάδος	2014	2015	% 2015/ 2014
Τρόφιμα	34,6	27,0	↓ -22,0%
Κρέας	31,3	31,7	↑ 1,3%
Ψάρια	34,1	33,6	↓ -1,5%
Φρούτα και λαχανικά	38,0	34,8	↓ -8,4%
Φυτικά και ζωικά έλαια και λίπη	36,0	35,0	↓ -2,8%
Γαλακτοκομικά προϊόντα	43,0	43,9	↑ 2,1%
Προϊόντα αλευρόμυλων	36,6	36,1	↓ -1,4%
Αρτοποιία και αλευρώδη	27,2	14,9	↓ -45,2%
Άλλα είδη διατροφής	41,5	34,8	↓ -16,1%
Ζωοτροφές	62,9	53,3	↓ -15,3%
Ποτοποιία	49,3	52,6	↑ 6,7%

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

Σε όρους ετήσιων μεταβολών στα βασικά μεγέθη των **υποκλάδων τροφίμων και στα ποτά** το 2015 σε σχέση με το 2014 (ΕΙΚΟΝΑ 7), καταγράφεται ανοδική τάση ως προς τον αριθμό των επιχειρήσεων σχεδόν σε όλους τους κλάδους, με εξαίρεση το Κρέας (-0,7%), τα Προϊόντα αλευρόμυλων (-6,5%) και τις Ζωοτροφές (-1,4%). Σε όρους κύκλου εργασιών, η μεγαλύτερη αύξηση σημειώνεται στα Έλαια και λίπη (28,1%) και ακολουθούν τα Ψάρια (28,0%) και τα Φρούτα και λαχανικά (22,5%). Όσον αφορά την αξία παραγωγής, ξεχωρίζει η άνοδος των Ψαριών (43,9%) και των Φρούτων και λαχανικών (27%). Ως προς την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, καταγράφονται ανάμικτες τάσεις, με το Κρέας να ξεχωρίζει, σημειώνοντας άνοδο της τάξης του 24,7%, αλλά και τα Ψάρια (22,1%). Τέλος, σε ό,τι αφορά τον αριθμό εργαζομένων, όλοι σχεδόν οι υποκλάδοι τροφίμων καταγράφουν άνοδο, με εξαίρεση το Κρέας (-11%), τα Ποτά (-16%) και τα Άλλα είδη διατροφής (-0,7%).

ΕΙΚΟΝΑ 7. ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ. 2015/ 2014

Κλάδος	Αριθμός επιχειρήσεων	Κύκλος εργασιών	Αξία παραγωγής	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	Αριθμός εργαζομένων
Τρόφιμα και Ποτά	↑ 15,7%	↑ 13,4%	↑ 6,7%	↑ 3,2%	↑ 5,2%
Τρόφιμα	↑ 14,7%	↑ 14,4%	↑ 6,8%	↑ 2,2%	↑ 7,3%
Κρέας	↓ -0,7%	↑ 17,5%	↑ 12,9%	↑ 24,7%	↓ -11,0%
Ψάρια	↑ 10,8%	↑ 28,0%	↑ 43,9%	↑ 22,1%	↑ 39,0%
Φρούτα και λαχανικά	↑ 23,5%	↑ 22,5%	↑ 27,0%	↑ 16,5%	↑ 3,1%
Φυτικά και ζωικά έλαια και λίπη	↑ 29,7%	↑ 28,1%	↑ 3,8%	↑ 17,9%	↑ 4,5%
Γαλακτοκομικά προϊόντα	↑ 7,3%	↑ 5,4%	↑ 12,5%	↑ 9,5%	↑ 8,8%
Προϊόντα αλευρόμυλων	↓ -6,5%	↑ 8,6%	↑ 12,4%	↑ 3,8%	↑ 10,3%
Αρτοποιία και αλευρώδη	↑ 14,0%	↑ 20,8%	↓ -11,6%	↓ -17,2%	↑ 8,9%
Άλλα είδη διατροφής	↑ 16,7%	↑ 10,0%	↑ 5,6%	↓ -0,7%	↓ -0,7%
Ζωοτροφές	↓ -1,4%	↓ -7,0%	↓ -3,6%	↓ -4,2%	↑ 162,0%
Ποτοποιία	↑ 33,8%	↑ 6,6%	↑ 6,0%	↑ 8,7%	↓ -16,0%

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

Αναφορικά με τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές στο **Δείκτη Όγκου Παραγωγής**, στον πίνακα που ακολουθεί (ΕΙΚΟΝΑ 8) παρουσιάζονται οι σχετικές τάσεις για το 2017⁵ στο σύνολο της Μεταποίησης και το σύνολο του κλάδου των Τροφίμων, σε ΕΕ-28, Ευρωζώνη και Ελλάδα. Συγκεκριμένα, το 2017, ο Δείκτης Όγκου Παραγωγής των Τροφίμων καταγράφει θετική μεταβολή, μικρότερη ωστόσο από την αντίστοιχη εγχώρια στο σύνολο της Μεταποίησης, η οποία φθάνει το 3,8%. Στην ΕΕ-28 και την Ευρωζώνη, το 2017, η τάση στο σχετικό δείκτη είναι επίσης θετική, τόσο στο σύνολο της Μεταποίησης, όσο και στα Τρόφιμα, αλλά ελαφρώς ηπιότερη σε σχέση με τις

⁵ Τα συγκεκριμένα στοιχεία έχουν ληφθεί από τα Short Term Business Statistics – Eurostat και φθάνουν μέχρι το 2017

μεταβολές των ελληνικών δεικτών. Στα Τρόφιμα συγκεκριμένα, η θετική μεταβολή σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ασθενέστερη σε σχέση με τη Μεταποίηση το 2017.

Σε επίπεδο υποκλάδων, το 2017, ο Δείκτης Όγκου Παραγωγής⁶ κινείται ανοδικά στην Ελλάδα σχεδόν σε όλους τους υποκλάδους των Τροφίμων. Εξάιρεση αποτελούν οι κλάδοι των Ψαριών και των Ελαίων και λιπών οι οποίοι καταγράφουν πτώση της τάξης του 17,2% και του 9,3% αντίστοιχα, ενώ μείωση σημειώνεται και στα Άλλα είδη διατροφής και στις Ζωοτροφές (από -1,2%). Τη μεγαλύτερη άνοδο καταγράφουν το Κρέας (+6,8%) και ακολουθούν τα Προϊόντα αλευρόμυλων (+4,3%), ενώ μείωση του δείκτη σημειώνεται στα Ποτά (-6,6%). Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το 2017 καταγράφεται ενίσχυση του συγκεκριμένου δείκτη σε όλους τους υποκλάδους των Τροφίμων, όπως και στα Ποτά (από 1,7 % σε Ευρωζώνη και σε ΕΕ).

ΕΙΚΟΝΑ 8. ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΟΓΚΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ. 2017/2016

Κλάδος	ΕΕ-28	Ευρωζώνη - 19	Ελλάδα
Μεταποίηση	↑ 3,6	↑ 3,3	↑ 3,8
Τρόφιμα	↑ 1,7	↑ 0,9	↑ 1,7
Κρέας	↑ 0,4	↓ -0,5	↑ 6,8
Ψάρια	↑ 1,1	↓ -1,6	↓ -17,2
Φρούτα και λαχανικά	↑ 1,4	↑ 2,5	↑ 1,9
Φυτικά και ζωικά έλαια και λίπη	↓ -1,8	↓ -2,1	↓ -9,3
Γαλακτοκομικά προϊόντα	↑ 1,2	↑ 1,3	↑ 3,9
Προϊόντα αλευρόμυλων	↑ 1,3	↑ 1,1	↑ 4,3
Αρτοποιία και αλευρώδη	↑ 1,5	↑ 1,2	↑ 2,8
Άλλα είδη διατροφής	↑ 3,0	↑ 1,7	↓ -1,2
Ζωοτροφές	↑ 5,4	↑ 2,5	↓ -1,2
Ποτοποιία	↑ 1,7	↑ 1,7	↓ -6,6

Πηγή: Eurostat, Short term Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

1.3 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

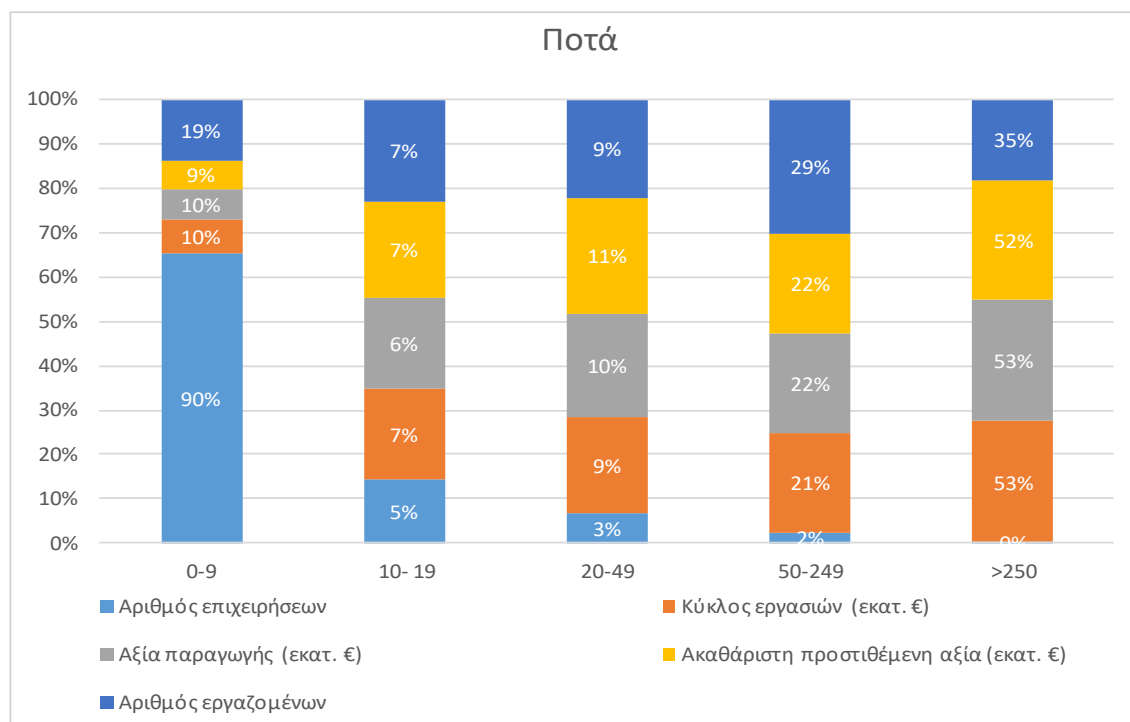
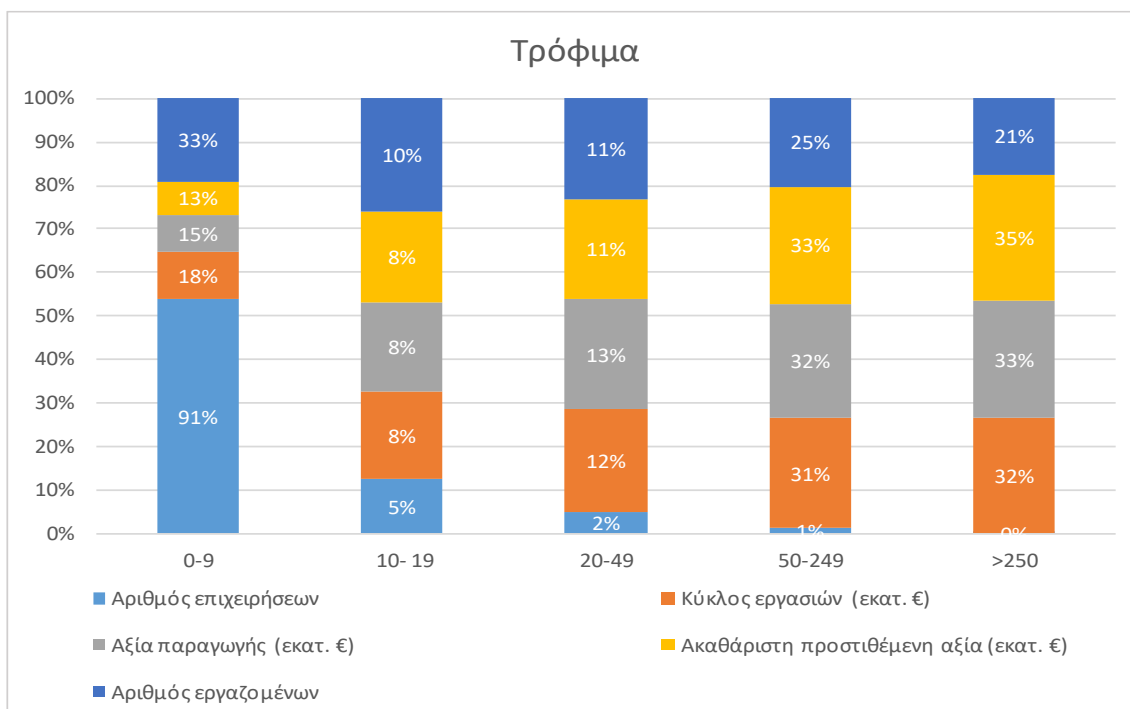
Τέλος, στις εικόνες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα βασικά διαρθρωτικά στοιχεία, με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων του κλάδου, στο σύνολο του κλάδου των Τροφίμων και των Ποτών (ΕΙΚΟΝΑ 9). Στις εικόνες παρουσιάζονται τα ποσοστά της κατανομής τους με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων σε όρους αριθμού επιχειρήσεων, κύκλου εργασιών, αξίας παραγωγής και ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, αριθμού εργαζομένων, αλλά και οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τους (ΕΙΚΟΝΑ 10)⁷.

⁶ Σε short term business statistics – Eurostat, υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία και για το 2017 σε επίπεδο υποκλάδων.

⁷ Τα πιο πρόσφατα διαρθρωτικά στοιχεία που παρουσιάζονται ανά μέγεθος επιχείρησης στη συγκεκριμένη υποενοότητα αφορούν το 2015 και έχουν ληφθεί από τα Structural Business Statistics- Eurostat, με εξαίρεση την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, η οποία αφορά το 2014.

ΕΙΚΟΝΑ 9. ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

ΕΙΚΟΝΑ 10. ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΦΘΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*

ΤΡΟΦΙΜΑ						
ΔΙΑΦΘΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2015						
	Σύνολο	0-9	10- 19	20-49	50-249	>250
Αριθμός επιχειρήσεων	15.690	14.279	759	389	221	42
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	13.158	2.384	1.038	1.519	4.046	4.171
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	10.850	1.608	876	1.362	3.453	3.551
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	2.683	336	218	305	878	945
Αριθμός εργαζομένων	99.482	32.432	10.091	11.398	24.472	21.089
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ 2015						
Αριθμός επιχειρήσεων	100,0%	91%	5%	2%	1%	0%
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	100,0%	18%	8%	12%	31%	32%
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	100,0%	15%	8%	13%	32%	33%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	100,0%	13%	8%	11%	33%	35%
Αριθμός εργαζομένων	100,0%	33%	10%	11%	25%	21%
ΠΟΤΑ						
ΔΙΑΦΘΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2015						
	Σύνολο	0-9	10- 19	20-49	50-249	>250
Αριθμός επιχειρήσεων	1.013	911	46	28	24	4
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	1.849	191	121	169	396	973
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	1.747	167	113	168	376	923
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	474	41	33	52	102	246
Αριθμός εργαζομένων	9.001	1.724	658	828	2.599	3.192
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ 2015						
Αριθμός επιχειρήσεων	100,0%	90%	5%	3%	2%	0%
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	100,0%	10%	7%	9%	21%	53%
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	100,0%	10%	6%	10%	22%	53%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	100,0%	9%	7%	11%	22%	52%
Αριθμός εργαζομένων	100,0%	19%	7%	9%	29%	35%

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

Όπως φαίνεται από τις σχετικές κατανομές, τα υψηλότερα ποσοστά σε όρους **αριθμού επιχειρήσεων**, τόσο στα Τρόφιμα σε ποσοστό 91%, όσο και στα Ποτά σε ποσοστό 90%, καταγράφονται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, δηλ. σε εκείνες που ο αριθμός των εργαζομένων τους δεν ξεπερνά τα 9 άτομα.

Σε όρους **κύκλου εργασιών** από την άλλη πλευρά, τα υψηλότερα ποσοστά, τόσο στα Τρόφιμα (32%) όσο και στα Ποτά (53%), καταγράφονται στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις, δηλ. σε εκείνες στις οποίες ο αριθμός των εργαζομένων τους ξεπερνά τα 250 άτομα. Στα Τρόφιμα, σημαντικό μερίδιο στον κύκλο εργασιών συγκεντρώνουν και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (18%), γεγονός που ερμηνεύεται από τη μεγάλη συγκέντρωση και τον υψηλό αριθμό των πολύ μικρών επιχειρήσεων (έως 9 άτομα), οι οποίες ξεπερνούν τις 14.000. Στα Ποτά, ωστόσο, το αντίστοιχο ποσοστό είναι μόλις 10%, λόγω του σχετικά μικρού αριθμού πολύ μικρών επιχειρήσεων, καθώς αυτές βρίσκονται λίγο πάνω από τις 900 επιχειρήσεις.

Ως προς την **αξία παραγωγής** και την **ακαθάριστη προστιθέμενη αξία** στα Τρόφιμα το υψηλότερο μερίδιο εντοπίζεται, όπως άλλωστε είναι αναμενόμενο, στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις (33% και 35% αντίστοιχα), ενώ ακολουθούν οι μεγάλες επιχειρήσεις (32% και 33% αντίστοιχα), δηλαδή οι επιχειρήσεις με αριθμό εργαζομένων από 50 έως 249 άτομα. Στα Ποτά, οι πολύ μεγάλες επιχειρήσεις συγκεντρώνουν από 53% και 52% σε όρους αξίας παραγωγής και την ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας αντίστοιχα.

Στον **αριθμό των εργαζομένων**, στα Τρόφιμα το μεγαλύτερο ποσοστό κατανέμεται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις (33%), ενώ ακολουθούν οι μεγάλες επιχειρήσεις (25%) και οι πολύ μεγάλες με 21%. Στα Ποτά, μεγάλο ποσοστό των εργαζόμενων του κλάδου (35%) απασχολούνται στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ ένα 29% στις μεγάλες.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Τα στοιχεία της παρούσας ενότητας έχουν ληφθεί από τις Έρευνες Οικογενειακού Προϋπολογισμού (ΕΟΠ) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής⁸. Η **συνολική μηνιαία κατά κεφαλήν κατανάλωση** στην Ελλάδα είναι ίση με €1.392 το 2016 μειωμένη κατά 29% σε σύγκριση με το 2010 (€1.952)(ΕΙΚΟΝΑ 13)⁹. Τα είδη διατροφής και μη οινοπνευματώδη ποτά διαμορφώθηκαν στα €287,8 τον μήνα το 2016 σε σχέση με τα €293,8 το 2015 (μείωση 2%). Τα Οινοπνευματώδη ποτά και ο καπνός παρουσίασαν μείωση 5 % (από €57,45 το 2015 στα €54,35 το 2016). Την μοναδική αύξηση μεταξύ των βασικών κατηγοριών αγαθών παρουσίασε η δαπάνη για Στέγαση (+2%).

ΕΙΚΟΝΑ 11. ΜΗΝΙΑΙΑ ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΓΑΘΩΝ	2010	2015	2016	2016/2015	2016/2010
ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΜΗ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ	351,67	293,79	287,76	-2%	-18%
ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΣ	68,70	57,45	54,35	-5%	-21%
ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΣΗΣ	140,84	83,47	80,71	-3%	-43%
ΣΤΕΓΑΣΗ, ΥΔΡΕΥΣΗ, ΚΑΥΣΙΜΑ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΚΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑΣ Ή ΕΞΟΧΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	228,82	189,36	192,68	2%	-16%
ΔΙΑΡΚΗ ΑΓΑΘΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΕΙΔΗ ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	130,47	66,30	61,31	-8%	-53%
ΥΓΕΙΑ	124,43	107,36	103,68	-3%	-17%
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	264,87	179,89	180,08	0%	-32%
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	78,46	58,58	58,37	0%	-26%
ΑΝΑΨΥΧΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	91,60	68,41	64,05	-6%	-30%
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	64,21	46,28	45,1	-3%	-30%
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ, ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	209,75	142,15	138,46	-3%	-34%
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	202,61	127,95	125,47	-2%	-38%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΩΝ	1956,42	1421,00	1392,03	-2%	-29%

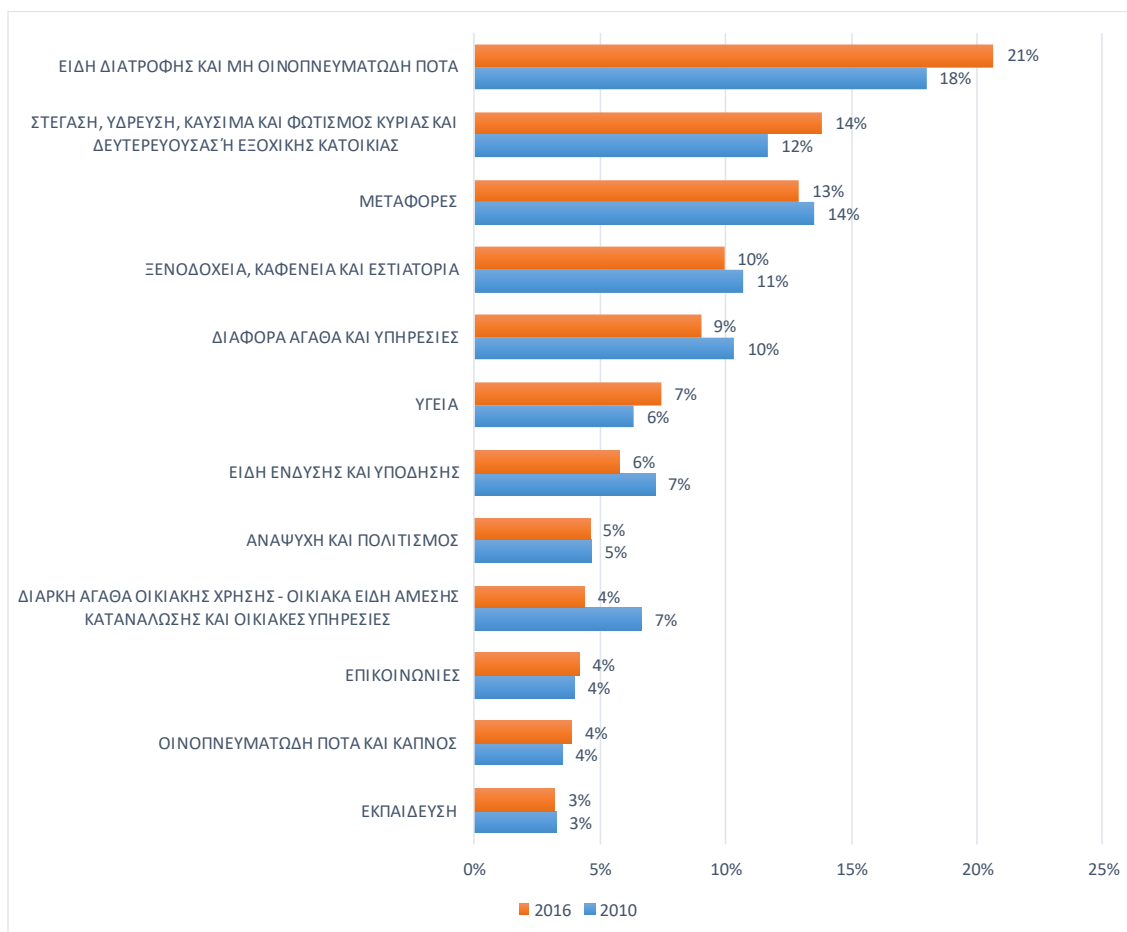
Πηγή: ΕΟΠ, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Η ποσοστιαία κατανομή της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών στις δώδεκα (12) βασικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών (κατά COICOP - HBS 2013, ταξινόμηση που χρησιμοποιείται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος) για τα έτη 2016 και 2010 παρουσίασε μεταβολές. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στα Είδη διατροφής (από 18% το 2010 στο 21% το 2016), στη Στέγαση (από 12% το 2010 στο 14% το 2016) και στην Υγεία (από 6% το 2010 στο 7% το 2016). Αντίθετα τη μεγαλύτερη μείωση σημείωσαν τα Διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης (από 7% το 2010 στο 4% το 2016), οι Μεταφορές (από 14% το 2010 στο 13% το 2016), τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (από 11% το 2010 στο 10% το 2016) και τα Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες (από 10% το 2010 στο 9% το 2016) (ΕΙΚΟΝΑ 14).

⁸ Για τον λόγο αυτό υπάρχουν διαφορές από την αντίστοιχη έκθεση τροφίμων και ποτών 2016, καθώς στην αντίστοιχη ενότητα τα στοιχεία είχαν ληφθεί από τους Εθνικούς Λογαριασμούς της Eurostat. Οι Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ), οι οποίες διεξάγονται σε ετήσια βάση από την ΕΛ ΣΤΑΤ, παρέχουν πληροφόρηση για τη σύνθεση των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών, ανάλογα με διάφορα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του κάθε νοικοκυριού

⁹ Τα στοιχεία είναι σε τρέχουσες τιμές, επομένως η σύγκρισή τους με προηγούμενα έτη δεν είναι απολύτως ακριβής στα απόλυτα μεγέθη (όχι στα ποσοστά της κατανομής τους ανά έτος), καθώς δεν είναι αποπληθωρισμένα

ΕΙΚΟΝΑ 12. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ. 2010-2016

Πηγή: ΕΟΠ,ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Η **συνολική μηνιαία κατά κεφαλή κατανάλωση ειδών διατροφής και ποτών** το 2016 υποχώρησε στα €304, ενώ το 2010 βρισκόταν στα €368, σημειώνοντας πτώση της τάξης του 17% σωρευτικά. Η κύρια δαπάνη των Ελλήνων καταναλωτών στη μηνιαία κατανάλωση τροφίμων και ποτών αφορά πρώτα το Κρέας (€64,9 το 2016), τα Γαλακτοκομικά (€49,5 το 2016) και στη συνέχεια το Αλεύρι, το Ψωμί και τα δημητριακά (€44,9). Αξίζει να σημειωθεί ότι την μοναδική **ποσοστιαία άνοδο** καταγράφουν οι δαπάνες για Καφέ, τσάι και κακάο (+7%) και για Κρασί (+4%) το 2016 σε σχέση με το 2015, ενώ σταθερές παραμένουν οι δαπάνες για τις μισές κατηγορίες, οι οποίες ωστόσο αποτελούν ένα μικρό ποσοστό στη συνολική κατανάλωση. Εξάριση αποτελούν οι δαπάνες για Μεταλλικά νερά, αναψυκτικά, χυμοί φρούτων και λαχανικών και οι δαπάνες για Αποστάγματα οι οποίες καταγράφουν μείωση της τάξης του 7% και 13%, αντίστοιχα το 2016 σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Μείωση καταγράφουν οι δαπάνες για Φρούτα (-%), καθώς και οι δαπάνες για Ψάρια και Γαλακτοκομικά προϊόντα (από -4% εκατέρωθεν). (ΕΙΚΟΝΑ 13)

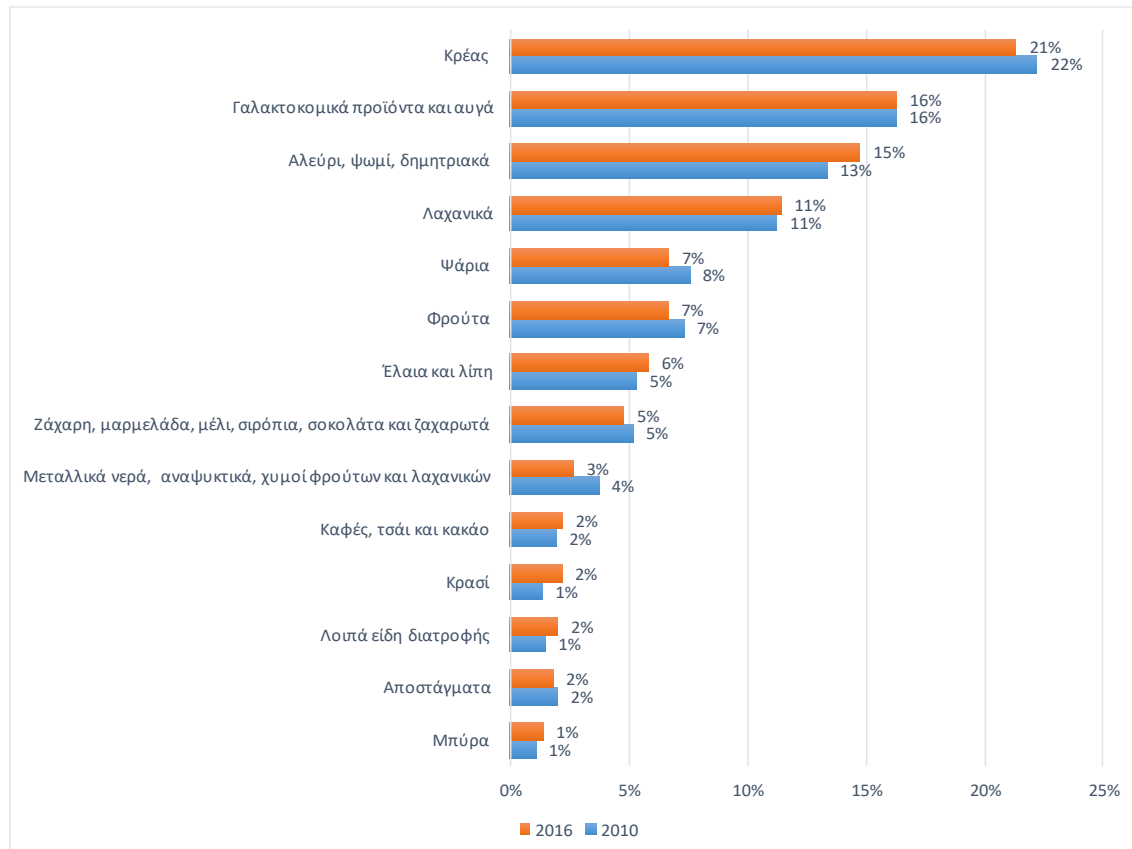
ΕΙΚΟΝΑ 13. ΜΗΝΙΑΙΑ ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΣΤΑ ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ*

ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΠΟΤΑ	2010	2015	2016	2016/2015	2016/2010
Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά	49,1	45,0	44,9	0%	-9%
Κρέας	81,8	65,7	64,9	-1%	-21%
Ψάρια	27,8	21,2	20,3	-4%	-27%
Γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά	59,9	51,5	49,5	-4%	-17%
Έλαια και λίπη	19,6	17,7	17,7	0%	-10%
Φρούτα	26,9	21,3	20,2	-5%	-25%
Λαχανικά	41,3	35,7	34,7	-3%	-16%
Ζάχαρη, μαρμελάδα, μέλι, σιρόπια, σοκολάτα και ζαχαρωτά	19,0	14,6	14,6	0%	-23%
Λουτά είδη διατροφής	5,5	6,1	6,1	0%	12%
Καφές, τσάι και κακάο	7,1	6,3	6,7	7%	-6%
Μεταλλικά νερά, αναψυκτικά, χυμοί φρούτων και λαχανικών	13,7	8,7	8,1	-7%	-41%
Αποστάγματα	7,4	6,4	5,5	-3%	-25%
Κρασί	5,0	6,4	6,6	4%	33%
Μπύρα	3,9	4,2	4,2	0%	7%
Σύνολο ειδών διατροφής και ποτών	368,0	310,8	304,1	-2%	-17%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΩΝ	1956,4	1421,0	1392,0	-2%	-29%

Πηγή: ΕΟΠ, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE * Τρέχουσες τιμές, € ανά νοικοκυριό

Η ποσοστιαία συμμετοχή των υποκατηγοριών των ειδών διατροφής παρουσίασε μικρή ή μηδενική μεταβολή μεταξύ των ετών 2015 και 2016 στις περισσότερες υποκατηγορίες. Αύξηση σημείωσαν Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά (από 13% το 2010 στο 15% το 2016) και Έλαια –λίπη (από 5% το 2010 στο 6% το 2016). Αντίθετα μείωση σημείωσαν το Κρέας και το Ψάρι αντιστοιχώντας στο 21% και 7% της μηνιαίας δαπάνης αντίστοιχα για το 2016 (ΕΙΚΟΝΑ 14)

ΕΙΚΟΝΑ 14. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ. 2010-2016

Πηγή: ΕΟΠ, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

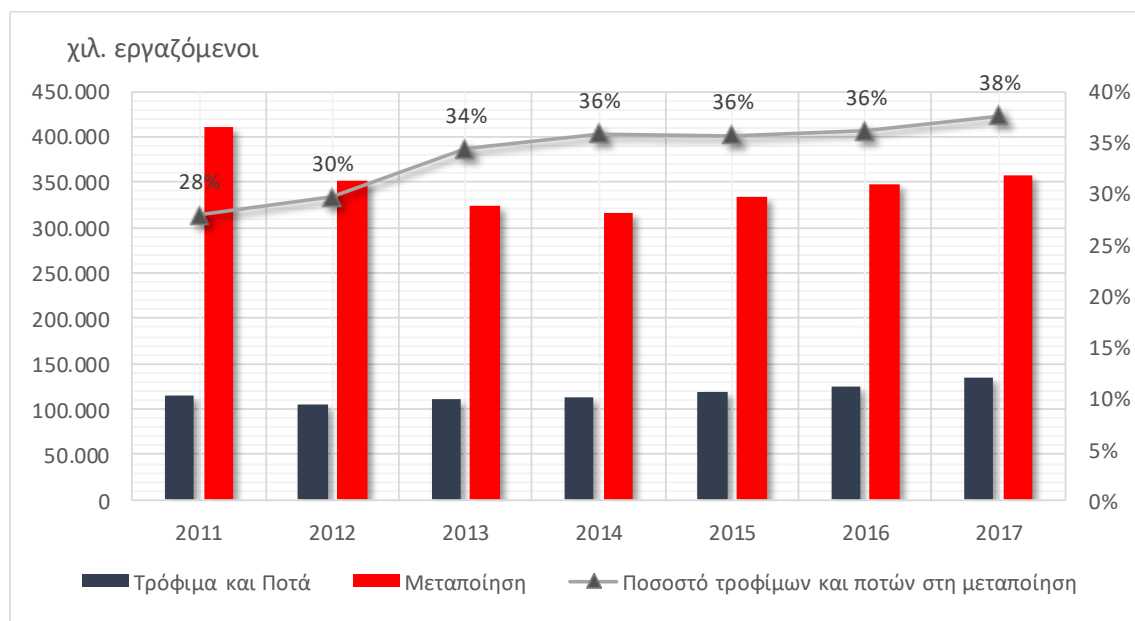
Το μερίδιο της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών για τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά στην ΕΕ-27, είναι πολύ χαμηλότερο κατά μέσο όρο σε σχέση με αυτό της Ελλάδας και παρουσιάζει ομαλότερες διακυμάνσεις. Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος της αναλογίας των τροφίμων στη συνολική κατανάλωση παρέμεινε σχετικά σταθερός, σε αντίθεση με τη συνεχή αύξηση των αντίστοιχων ποσοστών στην Ελλάδα και κυμαίνεται στο 14%. Η μεγαλύτερη αναλογία των ειδών διατροφής στην Ελλάδα σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη (μέσος όρος) αποτελεί μια ένδειξη της σχετικής μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος στη χώρα των τελευταίων ετών.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Η βιομηχανία Τροφίμων αποτελεί το μεγαλύτερο εργοδότη της ελληνικής μεταποίησης. Από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ., προκύπτει ότι το μερίδιό της στο σύνολο των εργαζομένων της μεταποίησης παραμένει σε υψηλά επίπεδα τα τελευταία χρόνια, χωρίς ωστόσο να σημειώνει άνοδο, κυρίως λόγω της μικρής αύξησης του συνολικού εργατικού δυναμικού στις βιομηχανικές επιχειρήσεις της χώρας. Το 2011, το ποσοστό του εργατικού δυναμικού Τροφίμων και Ποτών στο σύνολο της απασχόλησης στη μεταποίηση βρισκόταν στο 28%, ενώ σταδιακά, μέχρι το 2017 έφθασε στο 37,6% (ΕΙΚΟΝΑ 15). Η άνοδος αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση του συνολικού αριθμού των εργαζομένων στην εγχώρια μεταποίηση μέχρι το 2014. Συγκεκριμένα, η πτώση του αριθμού των απασχολούμενων στο σύνολο της μεταποίησης της χώρας από το 2011 έως το 2014 καταγράφει σωρευτικές απώλειες της τάξης του 23%, όταν η αντίστοιχη σωρευτική μεταβολή στα τρόφιμα και ποτά είναι κατά πολύ χαμηλότερη (-1%). Έτσι, το μερίδιο των απασχολούμενων των τροφίμων και ποτών ως προς το σύνολο του μεταποιητικού τομέα παραμένει σε υψηλά επίπεδα για 4^η συνεχόμενη χρονιά¹⁰.

ΕΙΚΟΝΑ 15. ΠΛΗΘΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

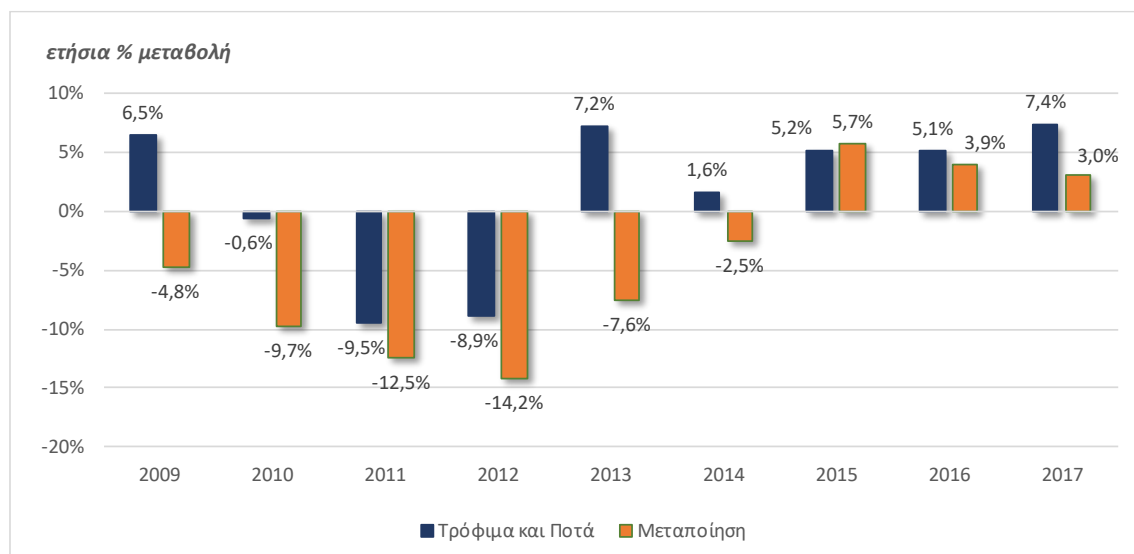
Πηγή: ΕΕΔ – ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Από το 2013 και μετά, η πτωτική τάση της απασχόλησης στα τρόφιμα και ποτά ανατρέπεται, με το μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής να ξεπερνά το 3%. Το 2017, οι εργαζόμενοι στη μεταποίηση τροφίμων και ποτών αυξάνονται κατά 7,4%, ξεπερνώντας τους 134 χιλιάδες περίπου. Αρκετά

¹⁰ Τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού ενδέχεται να παρουσιάζουν αποκλίσεις συγκριτικά με τα διαρθρωτικά της Eurostat για την απασχόληση

μικρότερη κατά το ίδιο έτος, η άνοδος στο σύνολο της μεταποίησης παρουσίασε αύξηση κατά 3% (ΕΙΚΟΝΑ 16).

ΕΙΚΟΝΑ 16. ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Πηγή: ΕΕΔ – ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

Από τους **υποκλάδους των τροφίμων και ποτών** το 2017, σχεδόν όλοι παρουσιάζουν αυξημένο αριθμό εργατικού δυναμικού. Συγκεκριμένα, η υψηλότερη άνοδος σημειώνεται στα Γαλακτοκομικά προϊόντα που αποτελούν τον τρίτο μεγαλύτερο εργοδότη του τομέα, με εργατικό δυναμικό που αυξήθηκε κατά 29,3% το 2017, ξεπερνώντας τις 15 χιλ. εργαζομένων και στο Κρέας (+24,6%). Τα Είδη αρτοποιίας, ο υποκλάδος με τους περισσότερους εργαζόμενους (σχεδόν 56 χιλ. το 2017), καταγράφει πτώση της τάξης του 2,2% το 2017 σε σχέση με το 2016. Τα Φρούτα και λαχανικά παρουσιάζουν άνοδο της απασχόλησης κατά 20,8% το 2017, με 18,5 χιλ. εργαζόμενους, ενώ σημαντική είναι η αύξηση του εργατικού δυναμικού στα Άλλα είδη διατροφής (13,8%), με τον αριθμό των απασχολούμενων να αγγίζει τους 11,8 χιλ. εργαζομένους. Τέλος ο αριθμός των εργαζομένων στην Ποτοποιία διαμορφώθηκε στις 9 χιλ. σημειώνοντας αύξηση κατά 4,1% (ΕΙΚΟΝΑ 17).

Εξαιρέση στην ανοδική πορεία της απασχόλησης του τομέα το 2017 αποτελούν τα Προϊόντα αλευρόμυλων, όπου ο αριθμός των απασχολούμενων συρρικνώθηκε κατά 9,8%, αγγίζοντας τις 2,4 χιλ. εργαζόμενους. Τα προϊόντα Αρτοποιίας και αλευρώδη σημείωσαν μείωση του εργατικού δυναμικού τους κατά 2,2%. Πτωτική τάση στο εργατικό δυναμικό καταγράφεται και στις Ζωοτροφές (-2,8%).

ΕΙΚΟΝΑ 17. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ

Κλάδος	Αριθμός εργαζομένων 2016	Αριθμός εργαζομένων 2017		% μεταβολή 2017/2016
Τρόφιμα	116.848	125.778	↑	7,6%
Ζωοτροφές	2.495	2.426	↓	-2,8%
Φρούτα και λαχανικά	15.307	18.489	↑	20,8%
Προϊόντα αλευρόμυλων	3.212	2.898	↓	-9,8%
Γαλακτοκομικά προϊόντα	11.705	15.136	↑	29,3%
Αρτοποιία και αλευρώδη	57.196	55.950	↓	-2,2%
Ποτοποιία	8.678	9.030	↑	4,1%
Φυτικά και ζωικά έλαια και λίπη	4.146	4.270	↑	3,0%
Κρέας	7.467	9.305	↑	24,6%
Ψάρια	4.970	5.530	↑	11,3%
Άλλα είδη διατροφής	10.350	11.774	↑	13,8%

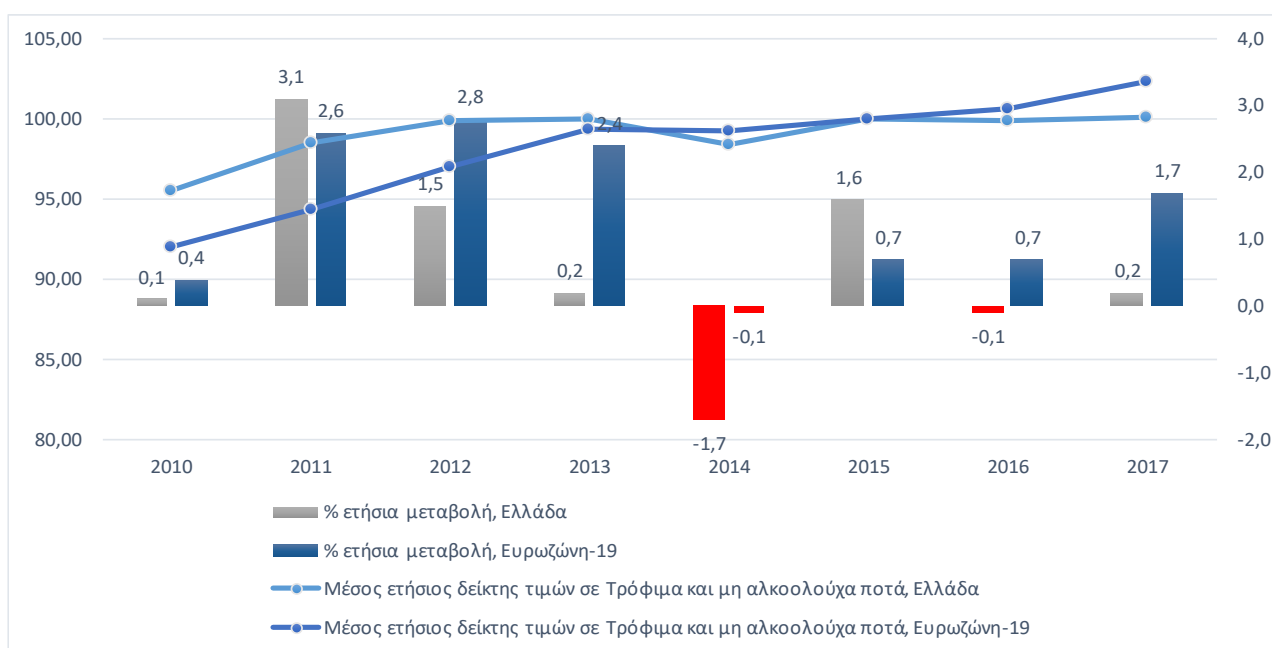
Πηγή: ΕΕΔ – ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ

Σε όρους τιμών, από τον **εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή Τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών** προκύπτει ότι η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του εγχώριου δείκτη το 2017 σε σχέση με το 2016 είναι οριακά θετική (0,2%). Σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη¹¹, οι τιμές των τροφίμων στην Ελλάδα βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα το 2017, ενώ η σχετική μεταβολή τους στην Ευρωζώνη κυμαίνεται στο 1,7% (ΕΙΚΟΝΑ 18)¹². Το 2016 η σχετική μεταβολή στην Ευρωζώνη ήταν χαμηλότερη (0,7%), ενώ ως προς την εγχώρια κατανάλωση τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών, η μεταβολή στο σχετικό δείκτη ήταν ελαφρώς αρνητική (-0,1%).

ΕΙΚΟΝΑ 18. ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (2015=100)

Πηγή: Eurostat, HICP, Επεξεργασία IOBE

Ως προς τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή στα **επιμέρους σχετιζόμενα με τα τρόφιμα αγαθά**, το 2017 καταγράφεται στην Ελλάδα πτώση τιμών στο Ψωμί και τα δημητριακά (-1,4% από +1,1% το 2016), στο Κρέας (-1,1% από -0,7% το 2016), στα Γάλα, τυρί και αυγά (-2,4% από -1,9% το 2016), στα Ψάρια και θαλασσινά (-0,6% από +0,5% το 2016), στη Ζάχαρη και τα συναφή (-0,2% από +3,5% το 2016) και στα Άλλα είδη διατροφής (-0,4% από +4,4% το 2016). Από τα μη αλκοολούχα ποτά, στα Αναψυκτικά, χυμοί, μεταλλικό νερό καταγράφεται μείωση τιμών και το 2017 (-1,8% από -0,7% το 2016). Στα υπόλοιπα αγαθά, η τάση είναι θετική, εντονότερα και πάλι στα Έλαια και λιπαρά (+8,7% από +5,9% το 2016) και τα Φρούτα (+3,1% από -5,2% το 2016) (ΕΙΚΟΝΑ 19). Στα μη αλκοολούχα, μεγάλη αύξηση τιμών καταγράφεται

¹¹ Στην ΕΕ, οι αντίστοιχες μεταβολές είναι αντίστοιχες και παραπλήσιες εκείνων της Ευρωζώνης

¹² Επισημαίνεται ότι η Eurostat έχει αλλάξει τα δεικτοποιημένα στοιχεία της το 2016, με νέο έτος βάσης το 2015.

το 2017 και πάλι στον Καφέ, τσάι, κακάο, η οποία έχει σχεδόν τριπλασιαστεί σε σχέση με το 2016 (12,2% από 4,6% το 2016), ενώ στα αλκοολούχα ποτά, η τάση μεταβολής των τιμών είναι αυξητική σε όλα εξ αυτών και περισσότερο στη Μπύρα (6% από 7,7% το 2016).

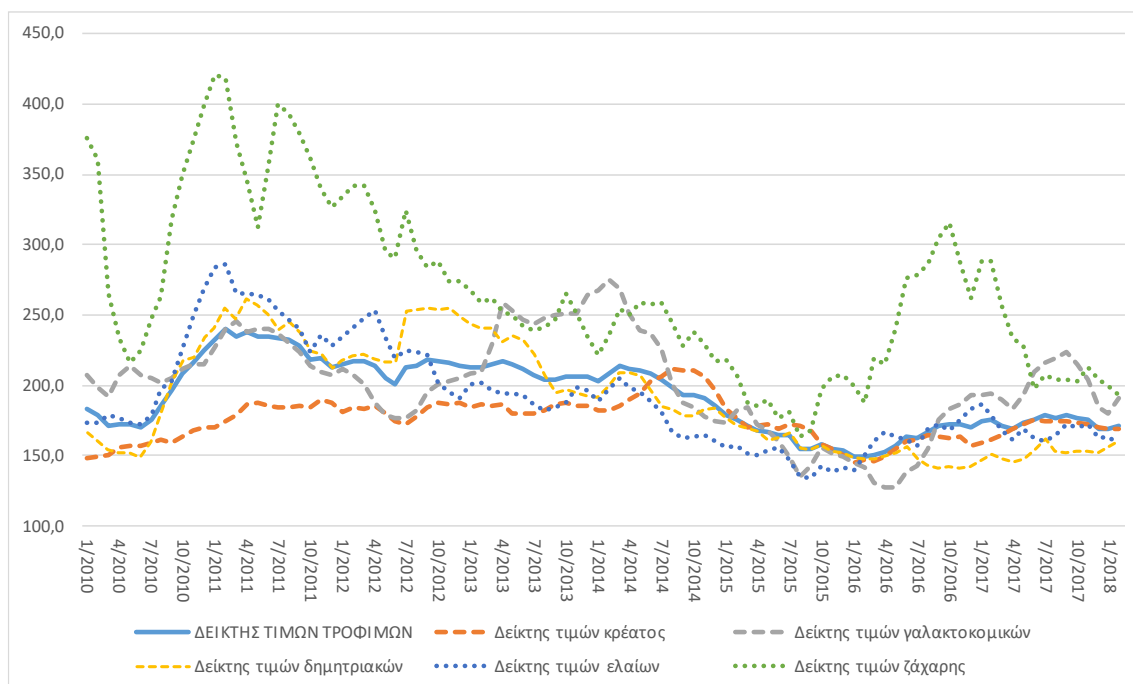
ΕΙΚΟΝΑ 19. ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΣΤΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Κατηγορία αγαθών	ΕΥΡΩΖΩΝΗ-19		ΕΛΛΑΔΑ	
	2016	2017	2016	2017
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	↑ 0,2	↑ 1,5	→ 0,0	↑ 1,1
ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΜΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΠΟΤΑ	↑ 0,7	↑ 1,7	↓ -0,1	↑ 0,2
ΤΡΟΦΙΜΑ	↑ 0,7	↑ 1,8	↓ -0,2	↑ 0,1
ΨΩΜΙ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	↑ 0,2	↑ 0,2	↑ 1,1	↓ -1,4
ΚΡΕΑΣ	↑ 0,1	↑ 1,3	↓ -0,7	↓ -1,1
ΨΑΡΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ	↑ 3,3	↑ 3,3	↑ 0,5	↓ -0,6
ΓΑΛΑ, ΤΥΡΙ, ΑΥΓΑ	↓ -1,5	↑ 2,4	↓ -1,9	↓ -2,4
ΕΛΑΙΑ ΚΑΙ ΛΙΠΑΡΑ	↑ 3,1	↑ 7,7	↑ 5,9	↑ 8,7
ΦΡΟΥΤΑ	↑ 3,7	↑ 2,6	↓ -5,2	↑ 3,1
ΛΑΧΑΝΙΚΑ	↑ 1,2	↑ 2,9	↓ -2,4	↑ 1,9
ΖΑΧΑΡΗ, ΜΑΡΜΕΛΑΔΑ, ΜΕΛΙ, ΣΟΚΟΛΑΤΑ, ΖΑΧΑΡΩΤΑ	↑ 0,6	↓ -0,1	↑ 3,5	↓ -0,2
ΆΛΛΑ ΕΙΔΗ	↑ 0,0	↑ 0,1	↑ 4,4	↓ -0,4
ΜΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΠΟΤΑ	↑ 0,3	↑ 1,1	↑ 0,7	↑ 2,5
ΚΑΦΕΣ, ΤΣΑΙ, ΚΑΚΑΟ	↓ -0,8	↑ 1,8	↑ 4,6	↑ 12,2
ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΝΕΡΟ, ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ, ΧΥΜΟΙ	↑ 0,9	↑ 0,7	↓ -0,7	↓ -1,8
ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΠΟΤΑ	↑ 0,9	↑ 0,7	↑ 2,6	↑ 1,9
ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ	↑ 0,7	↑ 0,4	→ 0,0	↑ 0,3
ΚΡΑΣΙ	↑ 1,1	↑ 0,5	↑ 2,1	↑ 0,9
ΜΠΥΡΑ	↑ 0,7	↑ 1,1	↑ 7,7	↑ 6,0

Πηγή: Eurostat, HICP, Επεξεργασία IOBE

Τέλος, σε διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με τις μετρήσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), το 2017, η μέση τάση των τιμών σε βασικά αγαθά τροφίμων είναι ανοδική σε σχέση με το 2016. Συγκεκριμένα, ο Δείκτης Τιμών Τροφίμων του FAO φθάνει κατά μέσο όρο το 2017 τις 175 μονάδες (από 161 το 2016 και 164 το 2015), με τους δείκτες τιμών κρέατος, δημητριακών και ελαίων να αυξάνονται κατά 9%, 3% και 3% αντίστοιχα. Ραγδαία άνοδο παρουσιάζει το 2017 ο δείκτης τιμών των γαλακτοκομικών προϊόντων, η οποία και φθάνει το 31% σε σχέση με το 2016. Στον αντίποδα βρίσκεται η ζάχαρη, η τιμή της οποίας κινείται πτωτικά το 2017, κατά 11% (στις 227 μονάδες), μετά την υψηλή άνοδο που κατέγραψε το προηγούμενο έτος, όταν και είχε φθάσει τις 256 (από 190 μονάδες το 2015) (ΕΙΚΟΝΑ 20).

ΕΙΚΟΝΑ 20. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Πηγή: FAO, Επεξεργασία IOBE

Σε όρους του **Δείκτη Τιμών Παραγωγού**, στον πίνακα που ακολουθεί (ΕΙΚΟΝΑ 21) παρατίθενται οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του στη μεταποίηση και στους κλάδους των Τροφίμων σε Ελλάδα, ΕΕ-28 και Ευρωζώνη. Στο σύνολο της μεταποίησης, η άνοδος του δείκτη στην Ελλάδα είναι σημαντική και φθάνει το +5,8% (από -5,5% το 2016), σημαντικά υψηλότερη σε σχέση με την αντίστοιχη ευρωπαϊκή άνοδο των τιμών της μεταποίησης (+2,7%). Οι μεταβολές του συνολικού δείκτη τιμών παραγωγού στην Ελλάδα στα τρόφιμα είναι οριακά θετικές για το 2017 (+0,7%), όταν το 2016 σημειωνόταν οριακή πτώση στις σχετικές τιμές (-0,4%). Στα Ποτά καταγράφεται στην Ελλάδα οριακή μείωση τιμών το 2017 (-0,1% από 1,6% το 2016).

ΕΙΚΟΝΑ 21. ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Κλάδος	Ευρωζώνη - 19		Ελλάδα	
	2016	2017	2016	2017
Μεταποίηση	↓ -1,4	↑ 2,7	↓ -5,5	↑ 5,8
Τρόφιμα	↓ -0,6	↑ 2,8	↓ -0,4	↑ 0,7
Κρέας	↔ 0,0	↑ 3,5	↓ -1,8	↓ -2,1
Ψάρια	↑ 2,9	↑ 3,0	↑ 1,7	↑ 1,5
Φρούτα και λαχανικά	↑ 0,7	↑ 0,7	↑ 0,5	↑ 0,5
Φυτικά και ζωικά έλαια και λίπη	↓ -0,6	↑ 4,6	↑ 1,6	↑ 10,6
Γαλακτοκομικά προϊόντα	↓ -2,7	↑ 8,0	↓ -0,1	↓ -0,3
Προϊόντα αλευρόμυλων	↓ -1,8	↓ -0,5	↓ -5,4	↓ -2,4
Αρτοποιία και αλευρώδη	↓ -0,2	↑ 0,9	↓ -0,3	↓ -0,1
Άλλα είδη διατροφής	↑ 0,4	↑ 0,3	↑ 1,2	↑ 0,5
Ζωοτροφές	↓ -2,8	↑ 0,4	↓ -2,0	↓ -4,1
Ποτά	↑ 0,8	↑ 1,1	↑ 1,6	↓ -0,1

Πηγή: Eurostat, Short term Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

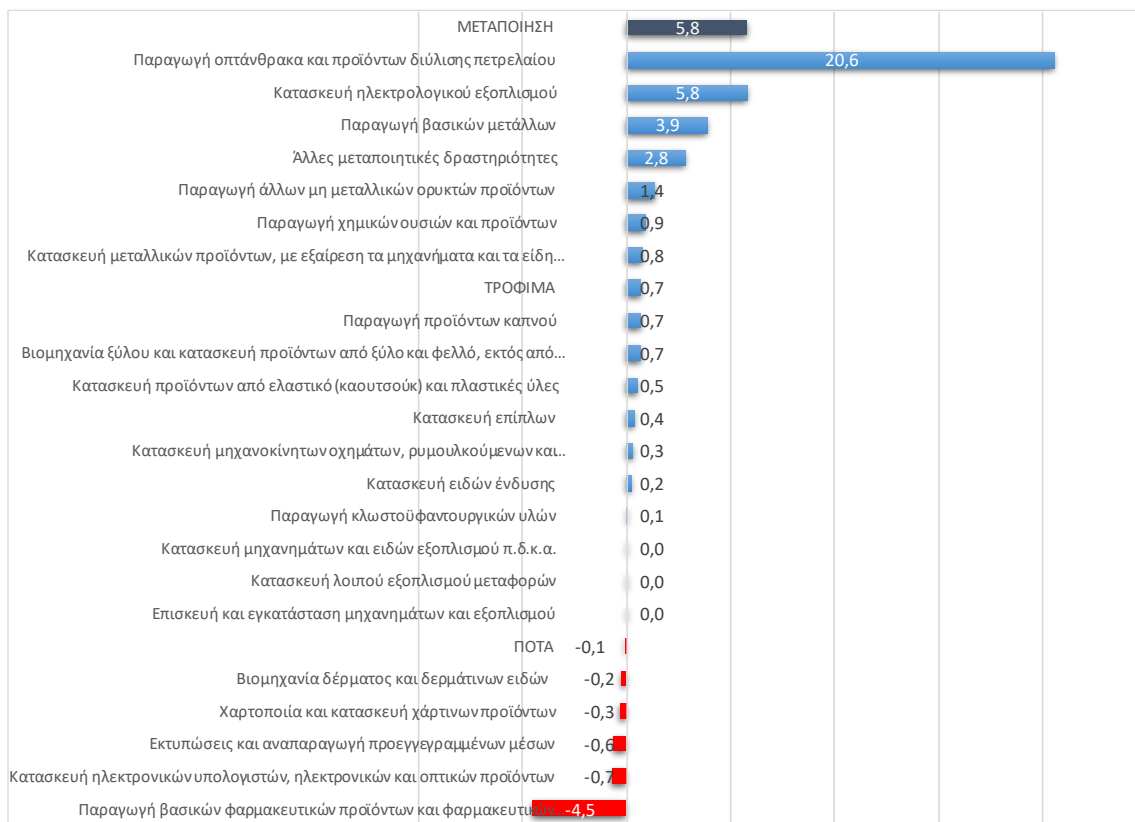
Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι μεταβολές στις τιμές παραγωγού στα τρόφιμα είναι αρκετά υψηλότερες, της τάξης του +2,8% για το 2017 (από -0,6% το 2016), ενώ στα ποτά καταγράφεται επίσης άνοδος, αλλά πολύ ηπιότερη. Σε **επίπεδο υποκλάδων των τροφίμων, ο Δείκτης Τιμών Παραγωγού** στην Ελλάδα παρουσιάζει αυξητικές τάσεις το 2017 στα Ψάρια (+1,5%), τα Φρούτα και λαχανικά (+0,5%), τα Άλλα είδη διατροφής (+0,5%) και πολύ εντονότερα στα Έλαια και λίπη (+10,6%), ακολουθώντας τη διεθνή τάση ανόδου των τιμών των τελευταίων. Τα υπόλοιπα αγαθά καταγράφουν πτώση στις τιμές παραγωγού, με υψηλότερη εκείνη στις Ζωοτροφές (-4,1%).

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί (ΕΙΚΟΝΑ 22) παρουσιάζονται συγκριτικά οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές στο Δείκτη Τιμών Παραγωγού και **στους 25 κλάδους της Μεταποίησης**. Σε 14 κλάδους σημειώνεται άνοδος στο σχετικό δείκτη τιμών, με μεγαλύτερη εκείνη στην Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου (20,6% το 2017, από πτώση της τάξης του 16,6% το 2016), ενώ σε 6 μόλις κλάδους της Μεταποίησης, ο Δείκτης Τιμών Παραγωγού κινείται οριακώς αρνητικά το 2017, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη μείωση στα Φαρμακευτικά προϊόντα (-4,5%).

Τέλος, από τη σύγκριση των μεταβολών των **τιμών παραγωγού** και των **τιμών εισαγωγών** στην Ελλάδα το 2017 σε σχέση με το 2016 (ΕΙΚΟΝΑ 23), προκύπτει ότι οι μεταβολές στις τιμές εισαγωγών στα Τρόφιμα και τα Ποτά είναι υψηλότερες σε σχέση με τις μεταβολές στις τιμές παραγωγού. Ενώ σε 6 κλάδους των τροφίμων (συμπεριλαμβανομένων και των Ποτών), οι τιμές παραγωγού καταγράφουν μείωση το 2017, οι τιμές παραγωγού μειώνονται μόνο σε 2 εξ αυτών, στα Ποτά και τα Προϊόντα αλευρομύλων, με τη μείωση να είναι μικρότερη σε σχέση με τις τιμές παραγωγού. Τα Ψάρια και τα Φρούτα είναι οι μόνοι κλάδοι που παρουσιάζουν θετικές μεταβολές στις τιμές παραγωγού ελαφρώς μεγαλύτερες σε σχέση με τις τιμές εισαγωγών.

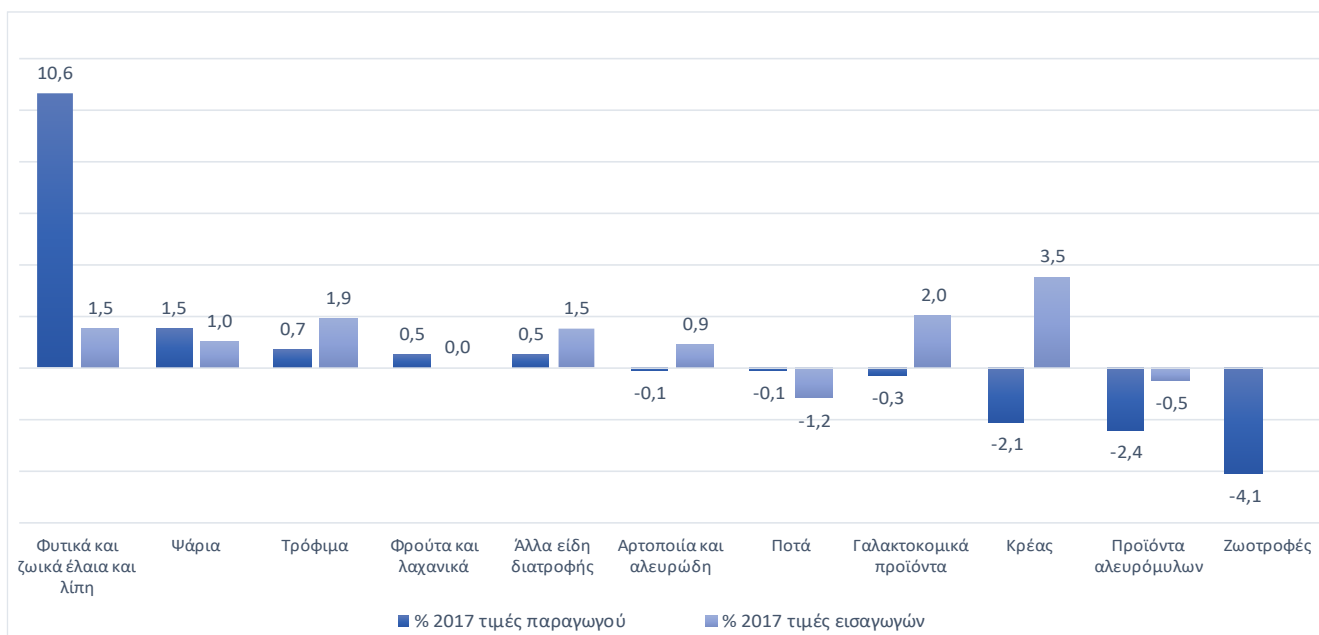

ΕΙΚΟΝΑ 22. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ. 2017

Πηγή: Eurostat, Short term Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

ΕΙΚΟΝΑ 23. ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

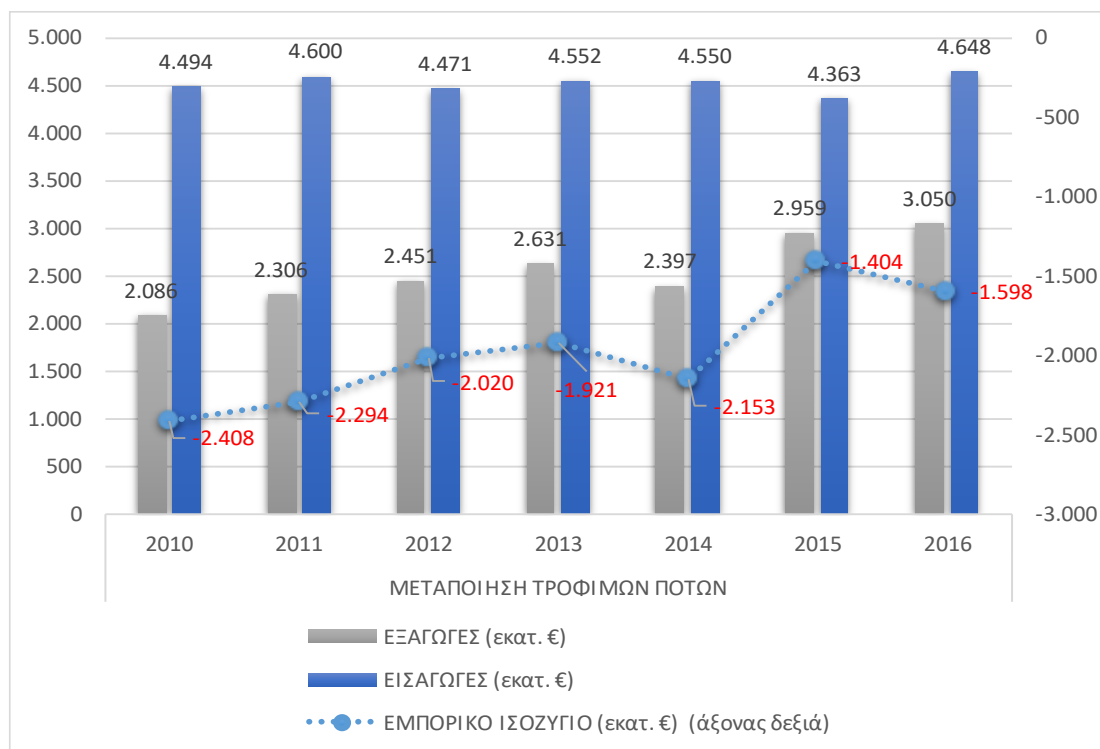
Πηγή: Eurostat, Short term Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

ΕΝΟΤΗΤΑ 5. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Σε όρους εξωτερικού εμπορίου, το 2016 ο κλάδος μεταποίησης των τροφίμων και ποτών **αύξησε το εμπορικό του έλλειμμα**, από τα €1,4 δισ. περίπου το 2015, στα €1,6 δισ. το 2016 (ΕΙΚΟΝΑ 24)¹³, δηλ. κατά 13,8%. Η άνοδος αυτή στο εμπορικό έλλειμμα του κλάδου προήλθε από την διπλάσια άνοδο των εισαγωγών το 2016 σε σχέση με την αντίστοιχη αύξηση των εξαγωγών. Συγκεκριμένα, οι εισαγωγές μεταποιημένων τροφίμων και ποτών ανήλθαν στα €4,65 δισ. (από €4,36 δισ. το 2015), αυξημένες δηλαδή κατά 6,5% το 2016 σε σχέση με το 2015. Αντίστοιχα, οι εξαγωγές μεταποιημένων τροφίμων και ποτών αυξήθηκαν κατά πολύ λιγότερο, ήτοι κατά 3,1%, φθάνοντας στα €3,05 δισ. (από €2,96 δισ. το 2015). Ως αποτέλεσμα, για την εξεταζόμενη περίοδο 2010-2016, το εμπορικό έλλειμμα στα μεταποιημένα τρόφιμα και ποτά κινείται κατά το 2016 στο δεύτερο χαμηλότερο επίπεδο του μετά το 2015.

ΕΙΚΟΝΑ 24. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (εκατ. €)

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list. Επεξεργασία IOBE

¹³ Τα στοιχεία του εμπορίου προέρχονται από τη βάση δεδομένων της Eurostat, Prodcum, η οποία έχει στοιχεία παραγωγής και εμπορίου ανά υποκλάδο μεταποίησης, σύμφωνα με την NACE REV. 2 κωδικοποίηση, αλλά αφορούν πωλούμενες ποσότητες. Δεν έχουν συμπεριληφθεί στο δείγμα τρεις κωδικοί της Prodcum για τα τρόφιμα, οι οποίοι αφορούν την προετοιμασία γευμάτων και είναι μη κατατασσόμενοι στους 9 βασικούς υποκλάδους. Η άντληση των στοιχείων διεθνούς εμπορίου πραγματοποιήθηκε από την Prodcum, προκειμένου να υπάρχει ακριβής αντιστοίχιση στην ομαδοποίηση κατά τριψήφιο κωδικό ΣΤΑΚΟΔ στον κλάδο των τροφίμων.

Σε όρους του **λόγου εξαγωγών –εισαγωγών στη μεταποίηση τροφίμων και ποτών**, δηλαδή ως προς το μερίδιο των εγχώριων εξαγωγών προς τις αντίστοιχες εισαγωγές, αυτό έχει μειωθεί ελαφρά το 2016, φθάνοντας στο 66% (από 68% το 2015 και 53% το 2014), στη δεύτερη καλύτερη επίδοσή του για την εξεταζόμενη περίοδο 2010-2016. Σε σχέση με το 2010, ο συγκεκριμένος δείκτης έχει ανέλθει κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες, γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι οι εξαγωγικές προσπάθειες στον τομέα των μεταποιημένων τροφίμων που πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια έχουν ενισχυθεί περισσότερο από τις εισαγωγές. Ενδεικτικά, το 2016 σε σχέση με το 2010, οι εξαγωγές του κλάδου έχουν αυξηθεί κατά 46% (€3,05 δισ. το 2016 από €2,08 δισ. το 2010), όταν η αντίστοιχη αύξηση των εισαγωγών είναι μόλις της τάξης του 3% (€4,65 δισ. το 2016 από €4,5 δισ. το 2010).

Στο **σύνολο των τροφίμων, ποτών και καπνού, δηλ. σε όλη την παραγωγική αλυσίδα αξίας τροφίμων, μαζί με την αγροτική παραγωγή**, το αντίστοιχο έλλειμμα έχει μειωθεί σημαντικά το 2016, στα €979 εκατ., δηλαδή κατά 8,1% περίπου σε σχέση με το 2015 (ΕΙΚΟΝΑ 25). Η μείωση του ελλείμματος οφείλεται στη μεγαλύτερη άνοδο των εξαγωγών (κατά 9,7%) το 2016 σε σχέση με τις εισαγωγές, οι οποίες αυξήθηκαν αλλά λιγότερο (6,3%). Το έλλειμμα αυτό είναι επίσης το χαμηλότερο της περιόδου 2010-2016. Ο δείκτης εξαγωγών/ εισαγωγών στο σύνολο του εμπορίου τροφίμων αυξάνεται επίσης το 2016 στο 84% (από 81% το 2015), έχοντας ανέλθει κατά 16 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2010.

ΕΙΚΟΝΑ 25. ΡΟΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

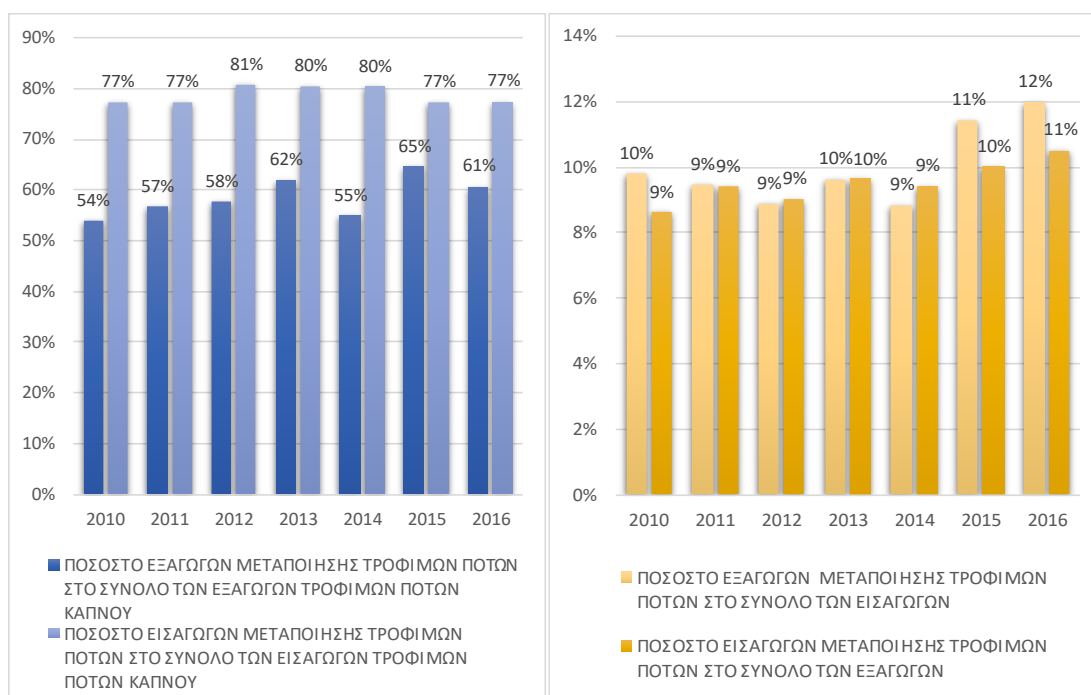
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (εκατ. €) (άξονας δεξιά)	-2.408	-2.294	-2.020	-1.921	-2.153	-1.404	-1.598
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	2.086	2.306	2.451	2.631	2.397	2.959	3.050
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	4.494	4.600	4.471	4.552	4.550	4.363	4.648
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ/ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	46%	50%	55%	58%	53%	68%	66%
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (εκατ. €)	-1.945	-1.877	-1.297	-1.410	-1.297	-1.066	-979
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	3.871	4.068	4.247	4.248	4.369	4.583	5.025
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	5.817	5.945	5.544	5.657	5.666	5.649	6.004
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ/ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	67%	68%	77%	75%	77%	81%	84%
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (εκατ. €)	-30.847	-24.515	-21.959	-19.702	-21.206	-17.685	-18.735
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	21.300	24.377	27.579	27.296	27.121	25.895	25.446
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	52.148	48.892	49.538	46.997	48.327	43.580	44.181
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ/ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	41%	50%	56%	58%	56%	59%	58%

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list International trade. Επεξεργασία IOBE

Τέλος, στο **σύνολο του διεθνούς εμπορίου της χώρας**, αυτό καταγράφει έλλειμμα της τάξης των €18,7 δισ. το 2016 (από €17,8 δισ. το 2015). Η αύξηση του ελλείμματος στην περίπτωση του συνόλου εμπορίου εκπορεύεται αφενός από τη μείωση στις εξαγωγές κατά 1,7% και αφετέρου από την άνοδο στις εισαγωγές κατά 1,4% το 2016 σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Στο παρακάτω διάγραμμα (ΕΙΚΟΝΑ 26) αποτυπώνονται τα ποσοστά των εξαγωγών και των εισαγωγών της μεταποίησης των τροφίμων και ποτών, αφενός ως προς το σύνολο τροφίμων ποτών και καπνού και αφετέρου ως προς το σύνολο των εμπορεύσιμων αγαθών της χώρας. Έτσι, οι εξαγωγές στα μεταποιημένα τρόφιμα και ποτά αποτελούν το 61% των εξαγωγών το 2016 στο σύνολο των εξαγωγίμων τροφίμων και ποτών (από 65% όμως το 2015). Το αντίστοιχο ποσοστό εισαγόμενων μεταποιημένων τροφίμων και ποτών στο σύνολο των τροφίμων παραμένει και το 2016 στο 77% (και από 81% το 2014). Στο σύνολο των εξαγωγών της μεταποίησης, τα μεταποιημένα τρόφιμα και ποτά αποτελούν το 12% το 2016 (από 11% το 2015), ενώ στο σύνολο των εισαγωγών το 11% (από 10% το 2015).

ΕΙΚΟΝΑ 26. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

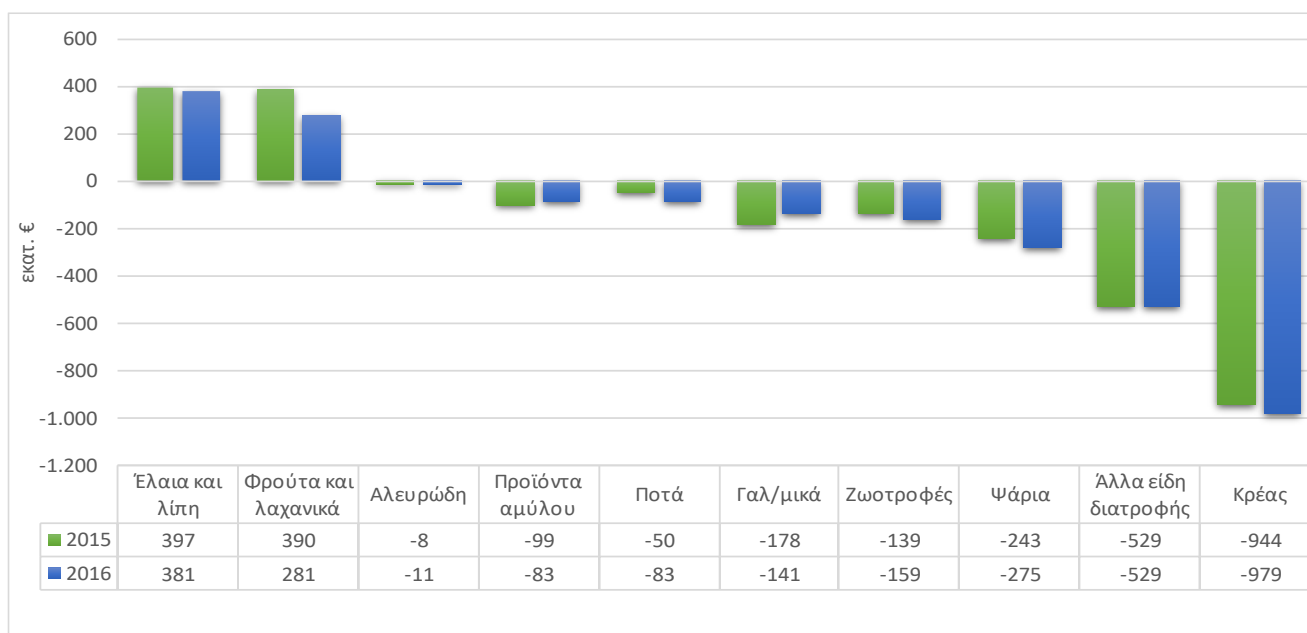

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list, International trade Επεξεργασία IOBE

Στο διεθνές εμπόριο από τους **βασικούς κλάδους τροφίμων και ποτών**, τα επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά και τα έλαια και λίπη παρουσιάζουν πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο το 2016. Συγκεκριμένα, το πλεόνασμα στα φρούτα και λαχανικά φθάνει τα €281 εκατ., όταν το 2015 ήταν μεγαλύτερο κατά €110 εκατ. Στα έλαια και λίπη το αντίστοιχο εμπορικό πλεόνασμα φθάνει τα €381 εκατ. (από €397 εκατ. το 2015). Οι υπόλοιποι κλάδοι καταγράφουν εμπορικό έλλειμμα το

2016, χωρίς όμως να παρουσιάζει μεγάλες διαφορές σε σχέση με το 2015. Το υψηλότερο έλλειμμα καταγράφει και πάλι ο κλάδος επεξεργασμένου κρέατος, φθάνοντας τα €979 εκατ., έχοντας αυξηθεί σε σχέση με το 2015 (€944 εκατ.). Από τους υπόλοιπους υποκλάδους, τα σχετικά ελλειμματικά εμπορικά ισοζύγια είναι υψηλότερα στα άλλα είδη διατροφής, τα γαλακτοκομικά προϊόντα, τις ζωοτροφές και τα επεξεργασμένα ψάρια (ΕΙΚΟΝΑ 27).

ΕΙΚΟΝΑ 27. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ.€)

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list Επεξεργασία IOBE

Στον πίνακα που ακολουθεί (ΕΙΚΟΝΑ 28) παρουσιάζονται αναλυτικά ανά κλάδο τροφίμων οι εμπορικές ροές από το 2010 έως το 2016. Αξίζει να αναφερθεί ότι τα επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά παρουσιάζουν πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο καθόλα τα έτη από το 2010 έως το 2016, ενώ με εξαίρεση το 2010 και το 2014, πλεονασματικό ήταν και το ισοζύγιο των ελαίων και λιπών την ίδια περίοδο. Σωρευτικά για την περίοδο 2010-2016, το εμπορικό ισοζύγιο των περισσότερων κλάδων των μεταποιημένων τροφίμων έχει αυξηθεί. Ο κλάδος των ποτών έχει μειώσει σημαντικά το έλλειμά του από €212 εκατ. το 2010, σε €88 εκατ. το 2016, ενώ αξιοσημείωτη μείωση του ελλείμματος καταγράφουν και τα γαλακτοκομικά προϊόντα κατά την περίοδο αυτή (στα €140 εκατ. το 2016 από €482 εκατ. το 2010). Τα άλλα είδη διατροφής, τα ψάρια, και οι παρασκευασμένες ζωοτροφές ωστόσο παρουσιάζουν άνοδο του εμπορικού τους ελλείμματος σωρευτικά από το 2010 έως το 2016.

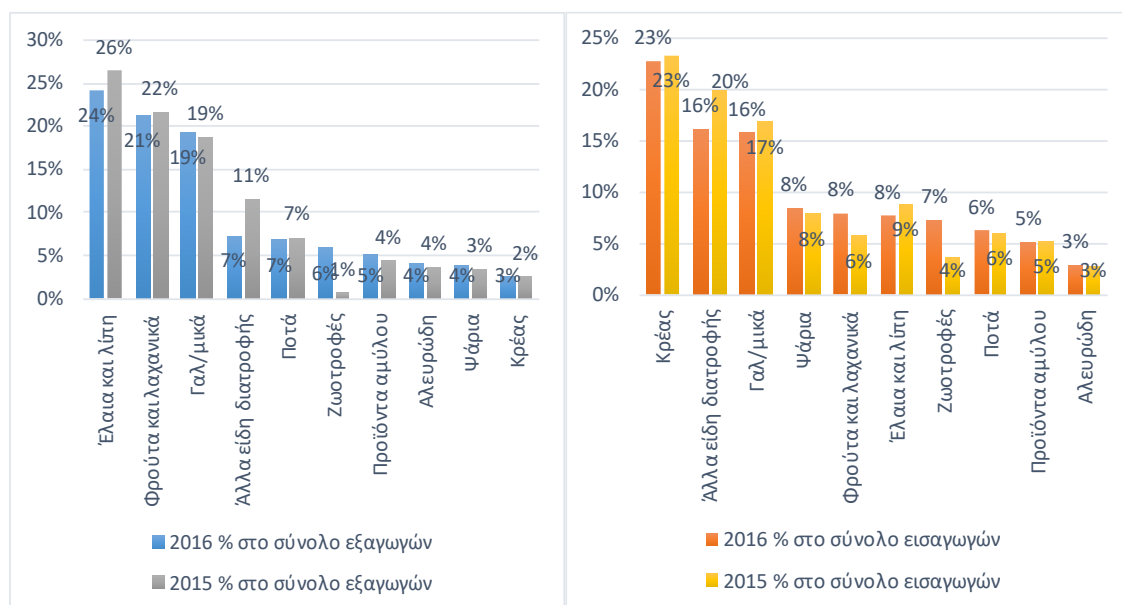
ΕΙΚΟΝΑ 28. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΕΚΑΤ. €)

ΙΣΟΖΥΓΙΟ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Σύνολο	-2.407,5	-2.294,4	-2.020,5	-1.920,6	-2.153,1	-1.403,9	-1.597,8
Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος και παραγωγή προϊόντων κρέατος	-968,3	-986,4	-994,4	-968,8	-958,4	-944,0	-979,0
Επεξεργασία και συντήρηση ψαριών, καρκινοειδών και μαλακίων	-263,3	-251,9	-217,2	-236,5	-259,3	-243,2	-275,3
Επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών	349,4	385,1	436,9	412,7	379,8	389,8	281,3
Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών	-14,8	45,0	70,2	258,5	-21,3	397,2	380,8
Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων	-482,1	-489,5	-411,8	-425,1	-358,7	-178,4	-140,5
Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων, παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου	-121,5	-141,6	-115,6	-138,3	-112,1	-99,0	-82,9
Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων	-36,9	-26,7	-27,9	-34,6	-30,9	-7,8	-11,4
Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής	-520,7	-576,6	-561,7	-575,9	-578,6	-528,9	-528,5
Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών	-132,1	-129,4	-121,8	-135,3	-144,3	-139,1	-158,9
Ποτοποιία	-212,1	-122,3	-77,4	-81,4	-74,3	-50,4	-83,4

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list Επεξεργασία IOBE

Ως προς το ποσοστό συμμετοχής κάθε κλάδου στο σύνολο των εμπορικών ροών των μεταποιημένων τροφίμων και ποτών, τα επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά, μαζί με τα έλαια και λίπη καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό εξαγωγών (24% και 21% αντίστοιχα στους δύο κλάδους), ενώ ακολουθούν τα γαλακτοκομικά (19%) και τα άλλα είδη διατροφής (7%) (ΕΙΚΟΝΑ 29).

ΕΙΚΟΝΑ 29. ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list, Επεξεργασία IOBE

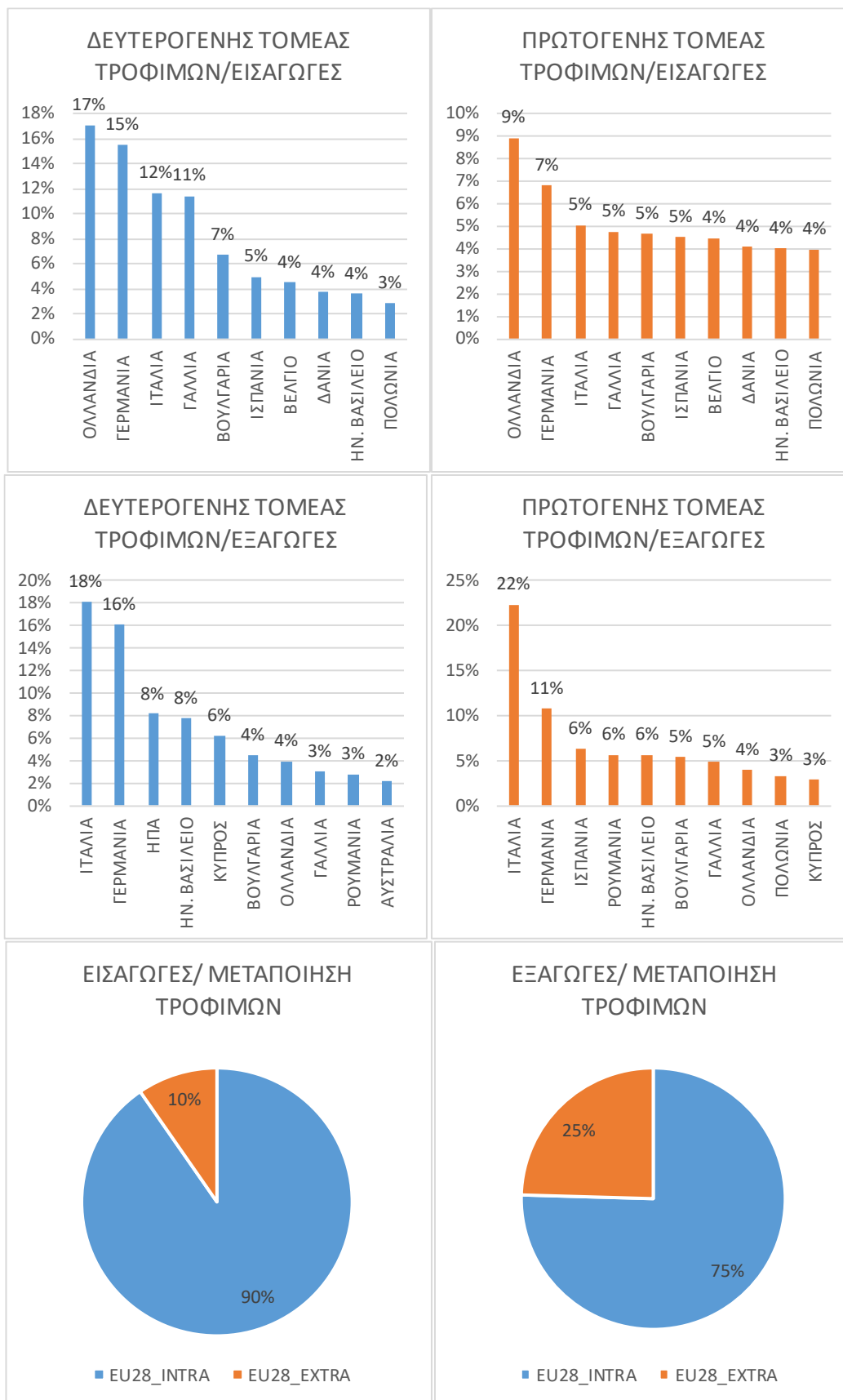
Τα έλαια και λίπη έχουν μειώσει το μερίδιό τους στις εξαγωγές, αφού το 2015 κάλυπταν το 26%. Μειωμένο εμφανίζεται το σχετικό μερίδιο και στα άλλα είδη διατροφής σε σχέση με το 2015 (11%). Στις εισαγωγές, πρώτα στη σχετική κατάταξη το 2016 βρίσκονται το κρέας (23%), τα άλλα είδη διατροφής (16% από 20% το 2015) και τα γαλακτοκομικά (16%).

Σε σχέση με τους **μεγαλύτερους εμπορικούς εταίρους της χώρας ως προς τις εξαγωγές** μεταποιημένων τροφίμων και ποτών, την πρώτη θέση κατέχει η Ιταλία, η οποία έχει μειώσει ελαφρώς το ποσοστό της το 2016 (18%) σε σχέση με το 2015. Ακολουθεί η Γερμανία, της οποίας η συμμετοχή παραμένει γύρω στο 16% του συνόλου το 2016, ενώ έπονται οι ΗΠΑ (8%), το Ην. Βασίλειο (8%) και η Κύπρος (6%) (ΕΙΚΟΝΑ 30). Την πρώτη δεκάδα των βασικών χωρών στις οποίες εξάγει η χώρα μεταποιημένα τρόφιμα συμπληρώνουν κυρίως χώρες της ΕΕ και συγκεκριμένα η Βουλγαρία, η Ολλανδία, η Γαλλία, η Ρουμανία, αλλά και η Αυστραλία, εκτός ΕΕ. Συνολικά, οι δέκα πρώτες χώρες στις οποίες εξάγονται μεταποιημένα τρόφιμα καταλαμβάνουν το 73% του συνόλου των εξαγωγών το 2015. Στον πρωτογενή τομέα παραγωγής τροφίμων, η σχετική κατάταξη έχει πολλές ομοιότητες, αφού πρώτη χώρα στην οποία εξάγονται μη μεταποιημένα τρόφιμα είναι η Ιταλία (σε ποσοστό 22%), ενώ ακολουθεί η Γερμανία με πολύ μικρότερο ποσοστό (11%), η Ισπανία (6%), η Ρουμανία (6%) και το Ην. Βασίλειο (6%). Τέλος, το 75% των συνολικών εξαγωγών μεταποιημένων τροφίμων της Ελλάδας πραγματοποιείται εντός της ΕΕ-28 και το 25% εκτός αυτής.

Ως προς τις **εισαγωγές**, ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της χώρας σε προϊόντα μεταποιημένων τροφίμων και ποτών το 2016 είναι η Ολλανδία, από την οποία εισάγεται το 17% (από 15% το 2015) των αγαθών, η Γερμανία (15%), η Ιταλία (12%), η Γαλλία (11%) και η Βουλγαρία (7%), των οποίων οι συμμετοχές δεν διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με το 2015. Την πρώτη δεκάδα των εισαγωγών μεταποιημένων τροφίμων και ποτών συμπληρώνουν επίσης χώρες της ΕΕ και συγκεκριμένα η Ισπανία, η Δανία, το Βέλγιο, το Ην. Βασίλειο και η Πολωνία. Συνολικά, οι δέκα πρώτες χώρες από τις οποίες εισάγονται μεταποιημένα τρόφιμα καταλαμβάνουν το 82% του συνόλου των εισαγωγών στην Ελλάδα. Από τις χώρες εκτός ΕΕ, ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος στις εισαγωγές προϊόντων τροφίμων το 2016 είναι η Τουρκία, η οποία βρίσκεται στην 13^η θέση, με μερίδιο της τάξης του 1%. Στον πρωτογενή τομέα παραγωγής τροφίμων, η σχετική κατάταξη έχει και εδώ πολλές ομοιότητες, αφού πρώτη χώρα από την οποία εισάγονται μη μεταποιημένα τρόφιμα είναι η Ολλανδία (σε ποσοστό 9%), ενώ ακολουθεί η Γερμανία (7%), η Ιταλία (5%), η Γαλλία (5%), η Ισπανία (5%) και η Βουλγαρία (5%). Το 90% των συνολικών εισαγωγών μεταποιημένων τροφίμων της Ελλάδας πραγματοποιείται εντός της ΕΕ-28 και το 10% εκτός αυτής.

ΕΙΚΟΝΑ 30. ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (% επί του συνόλου)

Πηγή: Eurostat, EU trade since 1988 by BEC. Επεξεργασία IOBE

ΕΝΟΤΗΤΑ 6. ΒΑΣΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Τα στοιχεία που ακολουθούν για τη χρηματοοικονομική ανάλυση του κλάδου τροφίμων και ποτών βασίζονται σε δείγμα επιχειρήσεων το οποίο ελήφθη από τη βάση δεδομένων της Infobank-Hellastat, με βάση την παλαιά κωδικοποίηση του κλάδου (ΣΤΑΚΟΔ – 03, Κλάδος 15: Τρόφιμα και Ποτά). Τα μεγέθη αφορούν τα έτη 2015-2016 και βασίζονται σε διαχρονικά κοινό δείγμα πάνελ 804 επιχειρήσεων από τους βασικούς υποκλάδους των τροφίμων¹⁴. Από το δείγμα των 804 επιχειρήσεων, το 82% περίπου είναι Ανώνυμες Εταιρίες (ΑΕ), ένα 10% Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) και ένα σχεδόν 5% σε Μονοπρόσωπες ΕΠΕ και Συνεταιρισμοί.

Η σχετική κατανομή των επιχειρήσεων του δείγματος στους εννέα κλάδους¹⁵, έχει ως εξής: το 28% προέρχεται από την Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής (226 επιχειρήσεις), το 20% από την Επεξεργασία φρούτων και λαχανικών (160 επιχ.), το 13% από τα Ποτά (108 επιχ.), από ένα 10% από την Παραγωγή, επεξεργασία και συντήρηση κρέατος (79 επιχ.) και την Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών (77 επιχ.), το 9% από την Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων (75 επιχ.), το 4% από την Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών (34 επιχ.), το 3% από την Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων (28 επιχ.) και το 2% από τα Ψάρια και την επεξεργασία και συντήρηση βρώσιμων αλιευμάτων (17 επιχ.).

Στον πίνακα που ακολουθεί (ΕΙΚΟΝΑ 31) παρουσιάζονται τα αθροιστικά μεγέθη των 804 επιχειρήσεων για το 2015 και το 2016 σε όρους μικτών αποτελεσμάτων, καθαρών αποτελεσμάτων προ φόρων, κέρδη χρήσης μετά φόρων, κύκλου εργασιών, ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων. Ο «τζίρος» του συνόλου των εξεταζόμενων επιχειρήσεων του δείγματος το 2016 κυμάνθηκε στα €10,5 δις, έχοντας αυξηθεί κατά 1% σε σχέση με το 2015 (€10,3 δις). Τα μικτά αποτελέσματα του συνόλου του δείγματος για το 2016 παρουσιάζουν άνοδο της τάξης του 3%, ενώ τα καθαρά κέρδη έχουν μειωθεί στο δείγμα κατά 15%. Τέλος, τα κέρδη χρήσης μετά φόρων έχουν υποχωρήσει κατά 32% το 2016 συγκριτικά με το 2015.

¹⁴ Στην Έκθεση τροφίμων του 2015, το πλήθος επιχειρήσεων του δείγματος στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ήταν μεγαλύτερο, φθάνοντας στις 863 επιχειρήσεις οι οποίες είχαν καταθέσει τους ισολογισμούς τους με όλα τα στοιχεία στη βάση δεδομένων της Infobank-Hellastat. Το φετινό δείγμα είναι μικρότερο, καθώς είναι μικρότερο το κοινό υποσύνολο για το οποίο υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία σε όλα τα απαιτούμενα μεγέθη του ισολογισμού για το 2015 και το 2016.

¹⁵ Κατά ΣΤΑΚΟΔ-2003

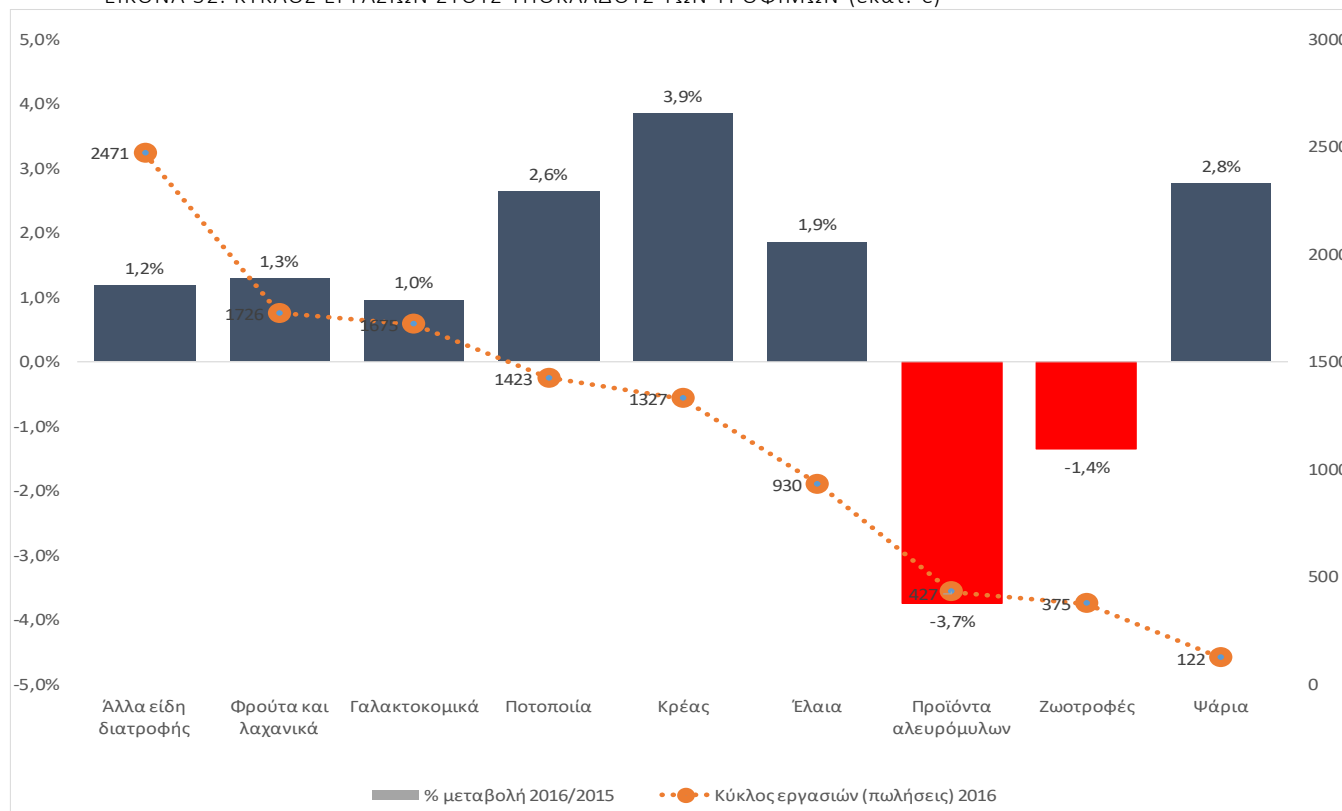
ΕΙΚΟΝΑ 31. ΒΑΣΙΚΑ ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (εκατ. €)

Μέγεθος	2016	2015	2016/2015
Ενεργητικό	11.989	12.011	0%
Ίδια κεφάλαια	4.454	4.538	-2%
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	10.476	10.324	1%
Σύνολο μικτών αποτελεσμάτων	2.873	2.778	3%
Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) χρήσεως προ φόρων	174	205	-15%
Κέρδη χρήσης μετά φόρων	45	66	-32%

Πηγή: Infobank-Hellastat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE.

Από τους εξεταζόμενους υποκλάδους του δείγματος **σε όρους κύκλου εργασιών**, τον υψηλότερο τζίρο καταγράφουν συνολικά τα άλλα είδη διατροφής, αφού στο δείγμα έχουν και τις περισσότερες επιχειρήσεις, ενώ ακολουθούν τα φρούτα, τα γαλακτοκομικά και τα ποτά. Ωστόσο, σε όρους ποσοστιαίας μεταβολής του κύκλου εργασιών το 2016 σε σχέση με το προηγούμενο έτος, τη μεγαλύτερη θετική μεταβολή στο συγκεκριμένο δείγμα καταγράφει η Παραγωγή κρέατος (4%) και ακολουθούν τα Ψάρια (2,8%) και τα Ποτά (2,6%). Η Παραγωγή ελαίων και λιπών (2%), τα Φρούτα και λαχανικά (1,3%), τα Άλλα είδη διατροφής (1,2%) και τα γαλακτοκομικά (1%) καταγράφουν επίσης θετική μεταβολή στο τζίρο τους το 2016. Στον αντίποδα, τα Προϊόντα αλευρομύλων (-3,7%) και οι Ζωοτροφές (-1,4%) σημειώνουν πτώση στο τζίρο τους (ΕΙΚΟΝΑ 32).

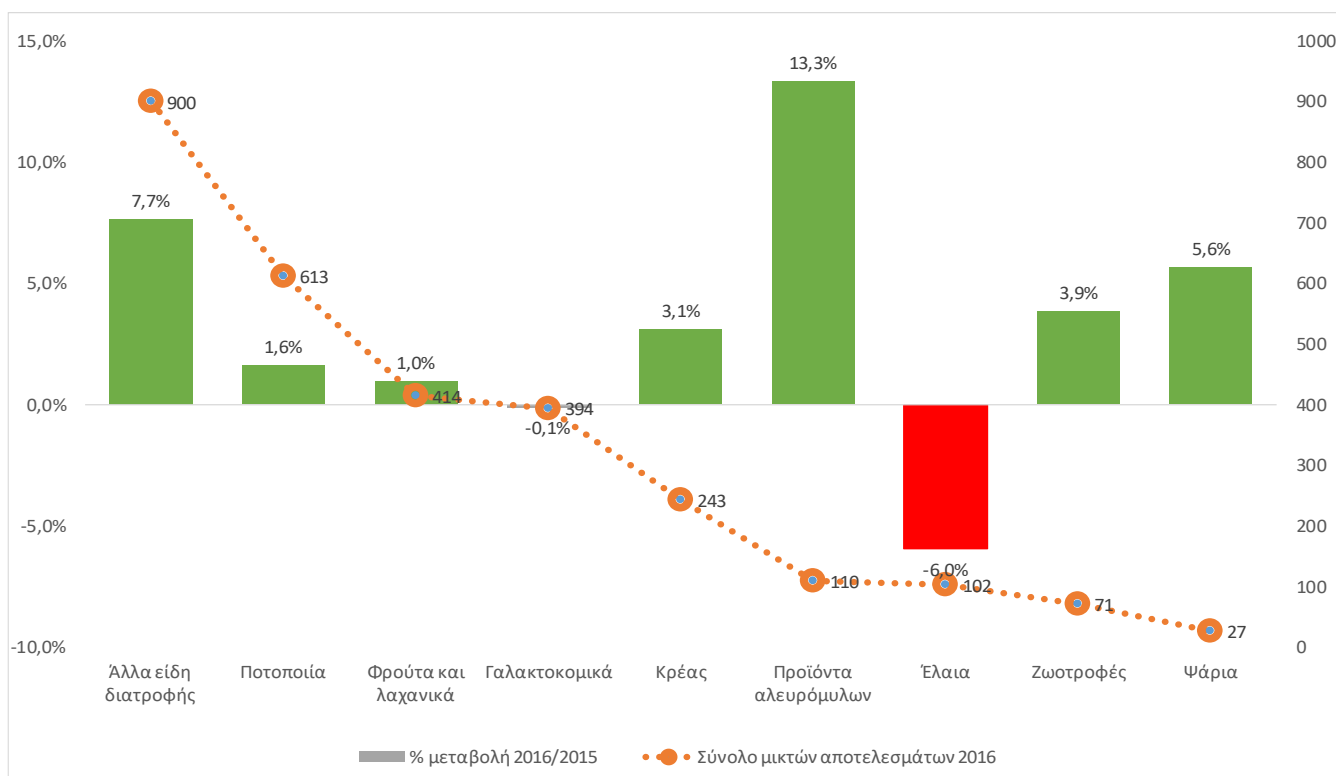
ΕΙΚΟΝΑ 32. ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €)

Πηγή: Infobank-Hellastat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE.

Ως προς τα **μικτά αποτελέσματα χρήσης ανά κλάδο**, τα υψηλότερα αποτελέσματα του δείγματος παρουσιάζουν τα άλλα είδη διατροφής, τα ποτά, τα φρούτα και λαχανικά και τα γαλακτοκομικά. Το 2016 σε σχέση με το 2015, θετική μεταβολή στα μικτά αποτελέσματα χρήσης παρουσιάζουν σχεδόν όλοι οι κλάδοι, εκτός από τα φυτικά έλαια και λίπη, κλάδος ο οποίος καταγράφει πτώση μικτών κερδών κατά 6%. Τα γαλακτοκομικά παραμένουν σχετικά σταθερά ως προς τη μεταβολή των μικτών κερδών στο δείγμα, ενώ την υψηλότερη θετική μεταβολή καταγράφουν τα προϊόντα αλευρομύλων (13,3%), τα άλλα είδη διατροφής (7,7%), τα ψάρια (5,6%), οι ζωοτροφές (4%) και τα επεξεργασμένα φρούτα και τα προϊόντα κρέατος (3,1%) (ΕΙΚΟΝΑ 33).

ΕΙΚΟΝΑ 33. ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €)

Πηγή: Hellstat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE.

Σε όρους **καθαρών αποτελεσμάτων χρήσεως προ φόρων**, από τις 804 επιχειρήσεις του δείγματος, οι 572 (από 555 το 2015 στο κοινό δείγμα), δηλαδή το 71%, παρουσίασαν κερδοφορία το 2016, έναντι των υπολοίπων 232 (από 249 το 2015 στο κοινό δείγμα), δηλαδή το υπόλοιπο 29% του δείγματος, οι οποίες και κατέγραψαν ζημίες (ΕΙΚΟΝΑ 33). Έτσι, υπάρχουν 22 επιπλέον κερδοφόρες επιχειρήσεις στο σύνολο του κλάδου το 2016 σε σχέση με το 2015, δηλαδή ένα 2% έχει αυξήσει τα καθαρά του κέρδη μέσα σε ένα έτος.

Από το σύνολο των 572 κερδοφόρων επιχειρήσεων του δείγματος, εκείνες που αύξησαν τα κέρδη τους το 2016 σε σχέση με το 2015 ανέρχονται σε 218 (27% του συνόλου), ενώ εκείνες που μείωσαν τα κέρδη τους σε 266 (33% του συνόλου). Επιπλέον, 88 επιχειρήσεις (11% του συνόλου) το 2016

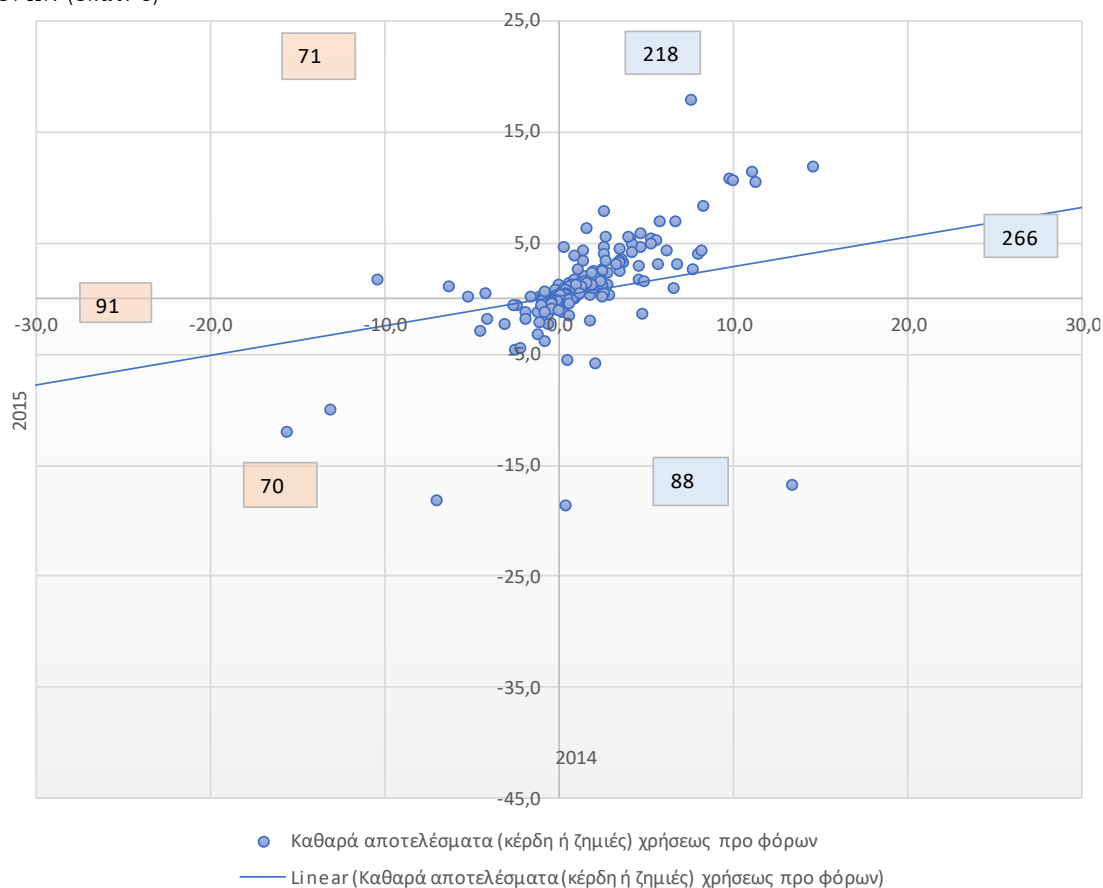
παρουσίασαν κέρδη, όταν το 2015 κατέγραφαν ζημίες. Από την άλλη πλευρά, από τις 232 ζημιογόνες επιχειρήσεις το 2016, οι 70 επιχειρήσεις (9% του συνόλου) του δείγματος αύξησαν τις ζημίες τους το 2016 και οι 91 τις μείωσαν, χωρίς όμως να παρουσιάσουν κέρδη. Επιπρόσθετα, 71 επιχειρήσεις (9% του συνόλου) που ήταν κερδοφόρες το 2015, το 2016 παρουσίασαν ζημιά στα αποτελέσματα χρήσεως (ΕΙΚΟΝΑ 34 και ΕΙΚΟΝΑ 35).

ΕΙΚΟΝΑ 34. ΚΕΡΔΟΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΖΗΜΙΟΓΟΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Κοινό δείγμα 804 επιχειρήσεων για τα έτη 2016-2015	
Κερδοφόρες επιχειρήσεις 2016	572
Επιχειρήσεις που έχουν αυξήσει τα κέρδη τους το 2015 σε σχέση με το 2014	218
Επιχειρήσεις που έχουν μειώσει τα κέρδη τους το 2015 σε σχέση με το 2014	266
Επιχειρήσεις που από ζημίες πέρασαν σε κέρδη το 2015 σε σχέση με το 2014	88
Ζημιογόνες επιχειρήσεις 2016	232
Επιχειρήσεις που έχουν αυξήσει τις ζημίες τους το 2015 σε σχέση με το 2014	70
Επιχειρήσεις που έχουν μειώσει τις ζημίες τους το 2015 σε σχέση με το 2014	91
Επιχειρήσεις που από κέρδη πέρασαν σε ζημίες το 2015 σε σχέση με το 2014	71
Σύνολο επιχειρήσεων 2016	804
Κερδοφόρες επιχειρήσεις 2015	555
Ζημιογόνες επιχειρήσεις 2015	249
Σύνολο επιχειρήσεων 2015	804

Πηγή: Infobank-Hellstat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE.

ΕΙΚΟΝΑ 35. ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ (εκατ. €)

Πηγή: Infobank-Hellstat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE.

Το δείγμα των επιχειρήσεων στο σύνολο της μεταποίησης τροφίμων και ποτών έχει μειώσει τα καθαρά του κέρδη προ φόρων κατά 15% το 2016 και τα καθαρά κέρδη μετά φόρων έχουν μειωθεί κατά το διπλάσιο, δηλαδή κατά 32%. Η φορολογία των κερδών επομένως συμπιέζει τα κέρδη τόσο ώστε η συνολική ζημία να διπλασιαστεί. Ενώ τα καθαρά κέρδη προ φόρων φθάνουν συνολικά τα €174 εκατ. μετά τους φόρους συμπιέζονται στα €45,4 εκατ.

Σε επίπεδο υποκλάδων σε όρους καθαρών αποτελεσμάτων χρήσης προ φόρων το 2016, ενώ όλοι παρουσιάζουν αθροιστικά θετικά αποτελέσματα, τα κέρδη έχουν ωστόσο μειωθεί σε σχέση με το 2015 στα φρούτα και λαχανικά, τα έλαια και λίπη, τις ζωοτροφές και τα άλλα είδη διατροφής. Για το 2016, τα υψηλότερα κέρδη προ φόρων σημειώνουν τα επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά (€39 εκατ. από €78 εκατ. το 2015), τα ποτά (€36,6 εκατ. από ζημίες €2,5 εκατ. το 2015) και τα έλαια και λίπη (€32 εκατ. από €33,6 το 2015). Τα λοιπά είδη διατροφής παρουσιάζουν οριακά κέρδη στο σύνολο του δείγματος το 2016 (€0,8 εκατ.), όταν το 2015 ήταν ο δεύτερος πιο κερδοφόρος κλάδος (€53 εκατ.). Οι επιχειρήσεις κρέατος καταγράφουν επίσης οριακά κέρδη που αγγίζουν τα €0,3 εκατ. το 2016, όταν το προηγούμενο έτος κατέγραφαν απώλειες της τάξης των €3,4 εκατ.

Η εικόνα για τα κέρδη χρήσης μετά φόρων έχει διαφορές συγκριτικά με εκείνη στα κέρδη προ φόρων ως προς το γεγονός ότι οι φόροι συμπιέζουν σημαντικά τα κέρδη ορισμένων κλάδων, ενώ δημιουργούν τελικά ζημίες σε κερδοφόρους κλάδους, όπως το κρέας και τα λοιπά είδη διατροφής. Τα τελευταία συγκεκριμένα καταγράφουν τις υψηλότερες απώλειες κερδών λόγω φορολογίας, με τις ζημίες να ανέρχονται σχεδόν στα €40,5 εκατ. το 2016, ήτοι οι φόροι ευθύνονται για απώλειες της τάξης των €41 εκατ. στον συγκεκριμένο κλάδο (ΕΙΚΟΝΑ 36). Μεγάλη είναι και η επιρροή της φορολογίας στα ποτά και στα φρούτα και λαχανικά, αφού η διαφορά στα κέρδη προ και μετά φόρων στους δύο συγκεκριμένους κλάδους (δηλαδή το ύψος της φορολογίας) φθάνει αντίστοιχα τα €20 εκατ. και €29 εκατ.

ΕΙΚΟΝΑ 36. ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΣΤΟΥ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €)

Κλάδος	Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημίες) χρήσεως προ φόρων 2016	Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημίες) χρήσεως προ φόρων 2015	Κέρδη χρήσης μετά φόρων 2016	Κέρδη χρήσης μετά φόρων 2015
Κρέας	0,3	-3,4	-1,8	-12,6
Ψάρια	2,6	1,3	1,9	0,9
Φρούτα και λαχανικά	39,0	78,4	10,3	50,2
Έλαια	32,3	33,6	20,6	23,2
Γαλακτοκομικά	29,1	18,1	16,2	7,0
Προϊόντα αλευρόμυλων	9,1	4,6	3,8	0,0
Ζωοτροφές	24,3	21,7	18,1	14,9
Άλλα είδη διατροφής	0,8	53,4	-40,5	3,3
Ποτά	36,6	-2,5	16,7	-20,6
ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΠΟΤΑ	174,2	205,1	45,4	66,3

Πηγή: Hellstat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE.

ΠΗΓΕΣ

- Eurostat: <http://ec.europa.eu/eurostat>
- FoodDrinkEurope 2016: <http://www.fooddrinkeurope.eu/>
- Infobank Hellastat: <http://www.imentor.gr>
- ΕΛ.ΣΤΑΤ.: <http://www.statistics.gr>
- ΙΟΒΕ. Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών. Facts & Figures. 2016: http://iobe.gr/docs/research/RES_01_7042016_REP_GR.pdf